

ZÁPAS O DUŠI 55

Půjčuj, rozmnožuj,
rozšiřuj!

LEDEN 1998

OBSAH

Pohled vzhůru	1
Kde hledat štěstí?	3
Ananasová zahrada	5
Jeho hvězda	10
Jako za dnů Noe	13
Nahlas	15
Život v Ekvádoru	16
Misijní tragedie	18
Co je antisemitismus	19
Hvězdné války	19
Pesimisté a optimisté	20
Kdy bude lépe?	21
Poctivost	24
Je Bůh komunistou?	28
Svrchovanost Boha	31
Klonování	35
Koktejl	39
Dopisy čtenářů	42
Tajemství života	46
Oznámení	47

Pohled vzhůru

Naši předkové se dívali na vzdálené horizonty s otázkou, co se skrývá za nimi. Jejich synové a vnukové vykročili, vypluli, zdolali vrcholy hor, aby pocítili triumf vítězství. Objevili nové kontinenty, zabrali nová území, založili osady, města, unie a státy.

Sotva člověk zdolá jednu překážku, vidí před sebou další. Nedá se slovy vyjádřit co lidstvo pohání kupředu a čeho chce člověk v životě dosáhnout. Můžeme jen říci, že se snažíme objevit něco, co je "tam dál". Díky tomuto nutkání vidíme dál než je současnost nebo bezprostřední budoucnost. To vysvětluje, jestli "vysvětlování" je ten správný výraz, i smysl tvořivosti jednotlivců a spolupráce vědců. Individualisté, kteří vyhledávají samotu, nemohou uniknout tomuto záhadnému nutkání splnění snů. Občas neuspějeme, ale to nás neodradí, jdeme dál. Nemysleme si, že budeme spokojeni s přistáním člověka na Marsu. Před námi jsou další planety a až nahlédneme i za ně, poletíme dál.

To, co hledáme, bylo popsáno nejrozličnějšími způsoby, ale to vše jsou jenom slova, která nemohou plně vyjádřit co se odehrává v lidské duši. O čem člověk sní a po čem touží, nemůže být vyjádřeno v žádném jazyce.

Každá generace, a obzvláště ta naše, je posedlá vášní hledat nová řešení současných problémů. Co je hnací silou vždy přítomného vábení, tohoto neúprosného tlaku? Nedá se říci, že vychází z vyššího zdroje, než jsme sami? Když ze svého bytí vynecháme Boha, zůstane obrovská prázdnota. Jen málokdo si uvědomuje, že bez Boha budeme těžko hledat odpověď na naše touhy.

2 ZÁPAS O DUŠI

Pokud pochybujete o existenci Boha, nebo o historické přítomnosti Ježíše Krista, zkuste odpovědět sami sobě, co je hnací silou a podnětem záhadného nutkání, které provází celou lidskou historii, které nás vzrušuje, volá a ukazuje na nové možnosti? Proč nejsme nikdy spokojeni s dosaženými výsledky, s úrovní, kterou jsme získali? Musíme přiznat, že tento neklid není vytvářen člověkem, ani prostředím. Je to něco, pro což ateista nemá vysvětlení. Odkud pochází? Myslím, že mnozí víme: Pán Ježíš řekl něco, co je klíčem k této záhadě:

◆ *Boží království je ve vás.*

(Lukáš 17:21)

Bůh vložil do člověka něco zcela mimořádného, ať už význam slova přeložíme jakkoli. Toto složité nutkání nenajdeme u žádných zvířat. Ta jsou vybavena pudry a instinktem, ale člověk se od zvířat neliší jen rozumem. Hledá něco vyššího, něco, co dává smysl a mínění souboru lidských nadějí. Zdá se, že člověka přitahuje neviditelné světlo, které vychází odněkud zevnitř. Vědomě či nevědomě je zapojen do komplexního plánu vyššího bytí, jehož rysy vnímá zpočátku jenom matně, ale jehož vábení si je vždy vědom. Tento rys můžeme pozorovat na příkladech proroků Starého zákona. Ti byli poháněni přesvědčením, že živý Bůh naplňuje věčný účel a směřuje neodvratně k určitému cíli. Ježíš to vyjádřil slovy:

◆ *Můj Otec pracuje bez přestání, proto i já pracuji. (Jan 5:17)*

Ježíš věděl, že Otec pracuje na plánu, který přinese člověku požehnání:

◆ *Víme přece, že veškeré tvorstvo až podnes společně stěná a pracuje k porodu. (Římanům 8:22)*

Apoštol Pavel to vyjádřil slovy:

◆ *Jako spolupracovníci na tomto díle ... (2. Kor. 6:1)*

Toto je jedinečný plán a Bůh je v jeho středu. Co je neviditelné a zdánlivě nedosažitelné je hnací silou veškerého osobního snažení a lidského dění. Jak

jinak můžeme vysvětlit přitažlivost k vyššímu cíli? Tato přitažlivost často končí na vedlejší koleji, je často utlumená nebo zanedbána, ale důležité je, že existuje a má ji jenom člověk! Boží existence je nejlepším vysvětlením lidského vrozeného nepokoje a horečného hledání. Nepokojné davy nemohou vysvětlit, proč se snaží stále něčeho dosáhnout a když už se konečně zdá, že získali co chtěli a hledali, smysl touhy znovu zmizí za obzor.

Co člověk hledá? Sleduje bludnou klikatou cestu a většinou nemá ani zdání kam jde a co vlastně hledá. Podvědomě hledá obnovení ztraceného společenství s Bohem. Bez obecnství s Bohem, ať jdeme, kam jdeme, děláme co chceme, ať nashromáždíme majetku kolik chceme, pořád budeme chtít víc. Nikdo to lépe nevyjádřil, než Ježíš:

◆ *'Mějte se na pozoru před každou lidskou chamtivostí, neboť i když má člověk nadbytek, není jeho život zajištěn tím, co má.' (Lukáš 12:15)*

Dnešním horečným cílem je najít způsob, jak se co nejlépe zabezpečit nebo zlepšit osud lidstva. Všichni víme, že se lidstvo nachází ve svízelné situaci. Jsme neustále upozorňováni na ohrožené prostředí, na válečné konflikty, hladomory, katastrofy, na nutnost vytvářet světové bratrství, na nové metody a systém převýchovy obecných postojů k sociálním potřebám.

Přátelství a dobrou vůli národů vykupujeme tím, že vyspělé země vynakládají obrovské finanční prostředky na pomoc rozvojovým zemím, ale i tato cesta zklamala. Štědrost humanitárních organizací a sociálních programů zřejmě není universální řešení. Stále nedovedeme pochopit, že všechny úkoly sociálního smíru, jakkoli vznešené, jsou neuskutečnitelné. Co svět světem stojí, spravedlivý řád v lidské společnosti nikdy nevládl. Vytoužené bratrství, mír a spravedlnost unikají čím více se o jeho nastolení snažíme. Přitom odpověď je zakotvena v docela jednoduchém příkázání:

- ◆ *Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, z celé své duše, z celé své mysli a z celé své síly! Miluj svého bližního jako sám sebe! Většího přikázání nad tato dvě není.* (Marek 12:30-31)

Je smutné, že jen málo lidí dosáhne vyšších cílů, ale situace není pro nikoho ztracená. Hledáte-li i vy něco vyššího, nepřehlédněte to, co řekl náš Pán:

- ◆ *Nenarodil-li se kdo znovu, nemůže vidět Boží království.* (Jan 3:3)

Radujme se, že jsme byli stvořeni k údělu královských synů. Proto se nemusíme spokojit s údělem bezvýznamných podruhů. Člověk se může narodit shůry, když uvěří Ježíši Kristu jako svému Spasiteli a vloží všechnu důvěru v Něho. Pak bude platit i o jeho snažení:

- ◆ *Zbožnost, která se spokojí s tím, co má, je už sama velké bohatství. Nic jsme si totiž na svět nepřinesli, a také si nic nemůžeme odnést.*

(1. Timotheovi 6:6-7)

- J.D.J. -

KDE HLEDAT ŠTĚSTÍ?

O tom jak vést křesťanský život mají často nejasnou představu i samotní křesťané. Nehledejme odpověď u lidí, ani v osobních představách, ale v Bibli, ve slovech samotného Boha.

Své tělesné potřeby uspokojujeme hmotnými prostředky. Kromě nich má člověk duchovní potřeby, ale hladovějící duše se nenasytí chlebem, stejně jako se nenasytí hladovějící žaludek láskou.

Prázdnotu duše zaplňujeme módními trendy; hromadíme hmotné statky, nekontrolovatelně nakupujeme a snažíme se něco si užít. Ale kupní síla naší peněženky je jen fyzická záplata na duševní ránu. Takové léčení duševní bolesti nikdy nefungovalo a nikdy fungovat nebude. Kdyby hmotné statky plně uspokojily vnitřní prázdnotu, proč se tolik světsky úspěšných lidí hroutí a propadají různým depresím?

Krále rocku - Elvise Presleyho, dodnes zbožňují stamilióny. Byl slavný, bohatý a oblíbený víc než kterýkoliv politik. Přesto, na konci svého života zaháněl svoji vnitřní trýzeň obžerstvím a drogami. Snídal půl kila slaniny a třicet vajec; ve dne nebo v noci vyjížděl limuzínou do cukráren s koblihami, aby jich na místě spořádal dva tucty. K ránu usínal s prášky na spaní a navečer se probouzel koktejlem oílukek, aby se z kocoviny a závislosti na pár hodin probral.

Elvis nebyl ve svém zoufalství sám. Svět totiž nabízí na vnitřní trýznění tělesnou náplast, ale ta hluboké rány neošetří. Proto přišel Pán Ježíš aby i nás upozornil na to, že klid a mír v duši, tuto duchovní kvalitu bez Boha nenajdeme.

Pro ilustraci se podívejme na biblický příběh krále Šalomouna. Ani jemu nebyl zpěv cizí. Asi nezpíval tak dobře jako Elvis, ale jeho písně a hluboký nadhled o marnosti lidského snažení je nám blízký i dnes. Jak se dívá na své hmotné statky, na svůj královský palác v Jeruzalémě, na svůj urozený královský původ? Jak se dívá na své stáje s tisíci nejlepších koní a vozů, čemuž odpovídají koně pod kapotou dnešních mazd, mercedesů a závodní stáje vozů ferrari. Jak pohlížel na své stříbro, kterého měl jako kamení? Zlato, stříbro, drahé kameny, tomu všemu odpovídají dnešní bankovní konta cených papírů a miliardová konta ve valutách. Šalomounovo bohatství, jeho blaha a požitky, i podle dnešního světa, byly nevidané. Jeho jídelníček byl nejvybranější a požíval vždy jen to nejlepší.

Šalomoun vlastnil paláce a sloužily mu tisíce lidí. K jeho majetku patřily vinice, rybníky a zahrady. Žen a konkubin měl nepočítaně. Připomeneme-li navíc jeho nepřekonanou moudrost, kdo mohl být na světě šťastnější než on? Nikdo jej nepřekonal! Měl vše, po čem dychtí svět. Podle světských měřítek mohl být tím nejšťastnějším člověkem na zemi. A co s námi sdílí?

4 ZÁPAS O DUŠI

- ◆ Řekl jsem si v srdci: Nuže, teď to zkusím s radovánkami a popřeji si dobrého. A hle, také to je pomíjivost! O smíchu jsem řekl: Je to ztřeštěnost, o radosti pak: Co to provádíš? Usmýlil jsem si, že své tělo osvěžím vínem, ačkoli mé srdce tíhne k moudrosti, a že se chopím té pomatenosti, dokud nezjistím, co dobrého pod nebem mají lidé synové z toho, co konají ve vyměřených dnech svého života. Podnikal jsem velkolepá díla, postavil jsem si domy, vysázel vinice, založil si zahrady a sady a v nich vysadil kdejaké ovocné stromy, zřídil jsem si i vodní nádrže pro zavlažování lesních porostů. Nakoupil jsem si otroků a otrokyň a měl jsem i doma narozenou čeleď, stád skotu a bravu jsem měl víc než všichni, kdo byli v Jeruzalémě přede mnou. Nahromadil jsem si také stříbro a zlato a zabral i vlastnictví králů a krajin; opatřil jsem si zpěváky a zpěvačky i rozkoše synů lidských, milostnice. Stal jsem se velikým a předčil jsem všechny, kteří byli v Jeruzalémě přede mnou; nadto při mně stála má moudrost. V ničem, co si žádaly mé oči, jsem jim nebránil, svému srdci jsem neodepřel žádnou radost a mé srdce se radovalo ze všeho, za čím jsem se pachtil, a to byl můj podíl ze všeho mého pachtění. I pohlédl jsem na všechno, co bylo mýma rukama vykonáno, na své klopotné pachtění, a hle, **všechno je pomíjivost a honba za větrem; a žádný užitek z toho pod sluncem není.** I pohlédl jsem a viděl moudrost i ztřeštěnost a pomatenost. Jaký člověk nastoupí po králi, jehož si ustanovili před tím? Shledal jsem, že moudrost nese více užitku než pomatenost, jako světlo dává větší užitek než tma. (Kazatel 2:1-13)

Podle Šalomouna bylo veškeré světské snažení jen honba za větrem, honba za prázdnotou, ztřeštěnost a pomatenost. Jistě, hlad těla uspokojíme hmotnými statky, ale Šalomounovo bytí bylo bo-

hatstvím přesyceno. Vše co Šalomoun říká je, že žádný hmotný statek nenasytí žíznicí duši. Nemůže, protože duše má jinou než hmotnou a pomíjivou podstatu. Tělo umírá, ale duše přetrvává. Chléb sytí tělo dočasně, ale Boží milost sytí duši radostí a štěstím na věky. Zde je na místě Ježíšovo varování:

- ◆ Mějte se na pozoru před každou chamtivostí, neboť i když člověk má nadbytek, není jeho život zajištěn tím, co má. (Lukáš 12:15)

Kdo hledá štěstí v tom, čeho je pánem, hledá na nepravém místě. Opravdové lidské štěstí není hmotné podstaty, proto jej nenalezneme v hromadění majetku. Kdybych umíral hladu, kdybych zmíral na poušti žízni, nezachráni moji tělesnou schránku pocit štěstí, ale zachráni ji, jen dočasně, hmotný chléb a voda. Jaké poseiství moudrosti nám zanechal Šalomoun?

- ◆ Kdo miluje peníze, peněz se nenasytí, kdo miluje hojnost, nemá nikdy dosti. Také to je pomíjivost. Když se rozmnožuje jmění, množí se i příživníci. Jaký prospěch z toho mívá vlastník? Ledaže se na to může dívat. Sladký je spánek toho, kdo pracuje, ať jí málo nebo mnoho, ale boháčovi nedopřeje spánku sytost. Je zlý neduh, který jsem pod sluncem viděl: **vlastníkovi je ke zlému bohatství, jež střeží.** Po úmorné lopotě může o bohatství přijít a syn, jehož zplodil, stojí s prázdnou rukou. Jako vyšel z života své matky, nahý zase odchází, jak přišel, a za svoje pachtění si nic neodnese, ani co by se do ruky vešlo. A také to je zlý neduh: **Každý odejde, jak přišel; jaký užitek má z toho, že se pachtíl a honil vítr?** (Kazatel 5:9)

Jinými slovy, čím víc člověk má, tím méně štěstí prožívá, samotné bohatství nestačí.

Uvedme si další příklad. Král Belšasar byl pohádkově bohatý a vystrojl hostinu pro tisíce hodnostářů, jejich ženy a ženy, před nimiž se chtěl ukázat v plné "slávě":

- ♦ *Hned tedy přinesli zlaté nádoby odnesené z chrámu, to je z Božího domu v Jeruzalémě, a pilí z nich král i jeho hodnostáři, jeho ženy i ženiny. Pilí víno a chválili bohy zlaté a stříbrné, bronzové, železné, dřevěné a kamenné. V tu hodinu se ukázaly prsty lidské ruky a něco psaly na omítku zdi královského paláce naproti psalu. Tu se barva králova obličje změnila a myšlenky ho naplnily hrůzou, poklešl v kyčlích a kolena mu tloukla o sebe. (Daniel 5:2-6)*

I Belšasar měl vše kromě štěstí a Bůh sečetl jeho dny kralování. Žádné bohatství, žádná moc z níž bohatství plyne, nemohla potlačit hrůzu jeho neštěstí. Belšasar nic nepochopil. Lék na své neštěstí hledal v astrologii, osobní moci a bohatství:

- ♦ *Král mocně zvolal, aby přivedli zaklínače, hvězdopravce a planetáře. Babylónským mudrcům král řekl: "Kdokoli přečte toto písmo a sdělí mi výklad, bude oblečen do purpuru, na krk mu bude dán zlatý řetěz a bude mít v království moc jako třetí po mně." (Daniel 5:3-6)*

Není snadné být opravdu blažený, protože lidé, i křesťané, jsou bombardováni vším co představuje světské zvyklosti. Nerad bych někoho nechal v domění, že křesťan musí být chudý, nevzdělaný, nemocný, nezáživný nebo neúspěšný, aby se ve své mizérii mohl cítit hodný Boží přízně. Křesťanův životní úspěch a spokojenost zůstává pouze otázkou priorit.

- ♦ *Hledejte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno. (Matouš 6:33)*

- pst -

ANANASOVÁ ZAHRADA

Toto je skutečný příběh holandského misionáře Otto Konniga, který pracoval s rodinou v Indonésii (byvalé holandské kolonii) na ostrově Irian Jaya. Jeho žena vedla malou kliniku a spolu s ními vyrůstali dva chlapci. Konnigovi prožili mezi domorodci řadu let, ale vyprávění Otty Konniga není jen o domorodcích.

V džungli člověk brzo pocítí nedostatek čerstvého ovoce a zeleniny. Jednou jsem se rozhodl, že přivezu rodině pár ananasů. Dal jsem je ochutnat i domorodcům, ale nikdo z nich nevěděl, kde a jak je získat.

Později jsem přivezl asi stovku sazenic ze sousední misijní stanice. Najal jsem jednoho domorodce aby připravil zahradu a ananasové výhonky zasadil. Za odpracované dny jsem mu samozřejmě zaplatil, formou jaká je mezi námi obvyklá, tedy dostal sůl a co zrovna potřeboval.

Věděl jsem, že to potrvá dlouho než ochutnáme první ananasy, pokud v písčité a neúrodné půdě vůbec přežijí. Čekání se zdálo nekonečné. Až třetí rok jsem uviděl první ananasy. O to víc jsme se těšili na vánoce, dobu, kdy obvykle dozrávají. Čas sklizně se blížil. Skoro jsme se dočkali; ale neochutnali jsme ani jeden! Domorodci nám je v noci všechny ukradli. A to většina z nich nebyla ještě zralá! Trhat zelené ovoce je mezi domorodci běžné. To jsou celí oni! Ze zkušenosti jsem byl přesvědčen, že jsou to chroničtí zloději.

V duchu jsem si říkal, nemohu ty nenechat nechat volně pobíhat a dělat si co chtějí! Ale to nebyl ten pravý důvod. Chtěl jsem mít ananasy pro svou rodinu. Byl jsem pořádně dopálený. Víím, misionář by tak neměl reagovat, ale já jsem se cítil okradený. Vyjel jsem na ně se slovy, podívejte se pánové, čekám na ananasy tři roky, ale neochutnal jsem ani jeden! Teď dozrávají další, jestli ukradnete i ty, nebudete mít žádnou kliniku, žádné léky, ani žádnou pomoc!

Pouto lásky Boží vysvobozuje člověka ze všech pout, kterými ho zotročil svět.

- Pavel Kosorin -

6 ZÁPAS O DUŠI

Takový nevděk! Moje žena jim dávala všechny léky zdarma, ani za ošetření nemuseli nic platit. Snažili jsme se jim pomáhat ze všech sil, starali jsme se o nemocné a zachraňovali životy jejich dětí. Proč nerespektují také naše potřeby?

Takže jsem řekl - žádná klinika, a oni? Nevěřicně se ptali: *To budeš jíst všechny ty pilulky sám? Tak si je sněz'* a odešli. Další dny přicházeli s prosíkem: *'Dej mi pilulku, bolí mě hlava'*. Nedal jsem se zlomit. Pak jsem viděl, že by své nemocné děti nechali klidně umřít. Méně se už starat nemohli. Život neměl žádnou cenu a jejich zdravotní stav se zhoršoval. Lidé kašlali, prosili o lék a já jsem vzdoroval. Nemohu, vzpomeňte si, ukradli jste nám ananasy. *'Nekradl jsem'*, vymlouvali se všichni stejně. *'To byli jiní, kdo kradli'*.

Strašlivě kašlali a prosili. Nemohli jsme to déle vydržet. Zlomilo to můj vzdor i odpor a za pár dnů jsme kliniku opět otevřeli a ananasy se ztrácely dál.

Zase jsem lamentoval, ti darebáci, ti zloději! Nakonec se mi podařilo zjistit, kdo krade. Byl to ten domorodec, který je zasadil. Zavolał jsem si ho k sobě řekl mu, člověče, jak to, že kradeš mé ananasy?!

'Ruce sis neušpinil. Mé ruce sadí, má ústa jí', byla jeho odpověď. To je zákon džungle. *'Všechny ananasy jsou moje'* a považoval celou záležitost za vyřízenou. Něco takového jako platit za službu v džungli neplatí. Vždyť kdo co najde, co si uloví, chytí, utrhne, vykope nebo přinese, patří lovcí.

Přemýšlel jsem co dál. Je to jejich zákon a v duchu jsem si říkal, že bych se asi měl raději učit žít podle jejich zákona, ale nahlas jsem řekl, dobrá, dám vám polovinu rostlin, a zatloukl jsem do země kolíky.

Všechny rostliny odtud - potud jsou vaše. Až uzrají, patří vám. A tady ty - ty budou moje. Zdálo se, že domorodci se vším souhlasí a já jsem se hned cítil lépe. Patří mi jen polovina zahrady, ztráta bude poloviční. Lepší něco, nežli

nic. Ale hlídat polovinu zahrady bylo stejné, jako hlídat celou zahradu. Ananasy byly zase pryč. Ti drzouni mi je dokonce nabízeli ke koupi a já jim dával kázal, že se nemá krást.

Jednou jsem řekl, podívejte, dám vám všechny ananasy. Udělejte si svou zahradu a z mé si odnese všechny keře. Já si vysadím nové. Nechci je v mé zahradě, když si myslíte, že patří vám.

Oni ale řekli: *'Tuhaane, budeš nám muset zaplatit.'* Nevěřil jsem svým uším?! Znovu jsem vysvětloval a přesvědčoval, ale marně. *'Ne, ne. Chceš, abychom vykopali a odnesli rostliny a to je práce. Musíš zaplatit.'* Dobrá, zaplatím vám za jeden den. Vemte si je všechny, ať už jsou pryč! Tak se stalo, ale jen napolevic. Byla to smutná podívaná. Vykořenili všechny krásné ananasové keře a na té hromadě všechny shnily.

Potom jsem koupil a přivezl nové sazenice. Tak poslouchajte vy chytráci, zaplatím za vysazení, ale pak je budu jíst jen já a moje rodina. Vaše nebudou žádné.

'To nemůžeš udělat', protestovali. *'Jestli je zasadíme, pak je budeme jíst!'*

Mějte rozum, nemám čas vysazovat zahradu. Mám příliš mnoho práce, vysvětloval jsem zoufale. Vás je tolik a já jsem na všechno sám. Musíte mi pomoci. Potřebuji jednoho z vás, aby je jen vysadil, sklidím si je už sám. Zaplatím za práci. Co ještě chcete? Dám tomu, kdo mi pomůže, tento krásný nůž. Konečně souhlasili. A před námi byly relativně klidné roky čekání na novou úrodu.

S manželkou jsme občas obcházeli zahradu a pozorovali, jak se ananasy vybarvují. Těšili jsme se, že budeme mít vlastní sklizeň a společně jsme děkovali Bohu, že nám připravuje takovou úrodu. A víte co se stalo? Všechny ananasy byly zase pryč.

Nevěděl jsem, co mám dělat. Kdybych postavil plot, to by je nezastavilo, jsou hbití jako opice. Zavřít kliniku jsme

nemohli, tak zavřeme obchod. U nás kupovali zápalky, sůl, háčky na ryby a podobné věci. Dříve žili bez toho, to je nezabije. Výborně, žádný obchod. Ukradli jste nám ananasy, tak co!

Když jsme zavřeli obchod, začali mezi sebou brblat: *'Měli bychom raději odejít, nemáme žádnou sůl. Jestli nezápalečně prodávat, nemá smysl tady zůstat. Mohli bychom jít zpátky do našich chatrčí v džungli.'* Když se s námi nebude ten skrblík dělit, jdeme. Uraženě sbalili své rohože a čtyři vesnice domorodců opustily 'naše' území.

První dny to nebylo nejhorší. Ráno jsme se mohli konečně vyspat, práce mi šla od ruky jako nikdy dříve, dal jsem si do pořádku misijní korespondenci. Dokonce jsem se cítil dobře, že konečně mám všechno hotové. Opravil jsem co po mě žena dlouho žádala a hned byla i ona vlídnější.

Uběhlo celých šest týdnů a my jsme jedli ananasy ráno, v poledne i večer. Potom jsem řekl své ženě, podívej, ananasy můžeme jíst v Americe jako tady, vždyť už tu nemáme nic jiného na práci.

Ve chvíli, kdy se objevil první domorodec s úsměvem od ucha k uchu, hned jsem byl zase sám sebou. V duchu jsem si říkal, co je ti k smíchu, tady není nic úsměvného! A on se mě zeptal: *'Tuhaane, jak se vede?'* Řekl jsem mu, běž za svými lidmi a přiveď je zpět a já otevřu obchod. Přišli všichni. A první co mě napadlo bylo, ta cháska mi zase ukradne všechny ananasy. A oni je skutečně zase všechny ukradli.

Tentokrát to bylo ještě horší. Ananasy jsme už ochutnali. To byl konec veškeré pohody. V duchu jsem začal nadávat, naříkat a přemýšlet dál, jak to udělat, abychom z těch ananasů také něco měli. Musí přece existovat nějaký způsob. A napadla mě spásná myšlenka. Německý ovčák.

Sehnal jsem snad největšího psa, jaký kdy na ostrově byl. Nemohl jsem se dočkat dne, kdy jezu přiveze tetadlo. Konečně pilot hlásil, vezu ti Prince.

Obvykle se domorodci seběhli kolem přistávacího letadla, aby byli na místě připraveni slohnout co se dalo. Pilot si vždy stěžoval a říkal, musíš ty lidi držet mimo přistávací dráhu a co nejdál od letadla, ale to vše bylo marné. Přivážel nám čerstvou zeleninu, zásoby potravin a domorodci byli vždy rychlejší. Než pilot otevřel letadlo, měli své věčně usmrkané nosy přilepené na okénko a to zůstaio neprůhledné.

Tentokrát jsem nikoho neodháněl. Jen jsem pozoroval co se bude dít. Věřte, dělo se. Pes, kterého uviděl, v nich vyvolal paniku a zděšení. Rozprchl se do všech stran. Nejedem z nich byl bleskurychle v korunách okolních stromů a ostatní seděli na střeše našeho domu, až hrozilo jeho zhroucení.

Princ zaštěkal a já jsem pocítil nesmírné zadostiučinění, i když jsem musel vykládat celé letadlo sám. Aspoň se nic neztratilo.

Domorodci se báli přijít i ke klinice. Sami měli jenom malé, prašivé, věčně hladové a nemocné psy. Proto jsem uvázal psa na liánu, ale Princ vrčel a hryzal. Domorodci klinikou probíhali v takovém spěchu, že žena měla starosti o jejich zdraví i bezpečí.

Pes zkfřil mé plány. Výsledek byl tentýž jako když jsme zavřeli obchod. Lidé se nám vyhýbali na sto honů a neměl jsem si s kým povídat. Nemohl jsem sehnat nikoho, kdo by mě dál učil jejich jazyku. Poznal jsem, že ani pes naši situaci nevyřeší.

Mezitím se začal toulat s vesnickými psy a stával se z něho nevrlý polodivoký a hladový pes. A pak jsem udělal to, co jsem nenáviděl. Psa jsem utratil. Když byl Princ pryč, lidé se vrátili, byli nadšení a říkali: *'To je to nejlepší co jsi udělal za celou dobu co jsi mezi námi.'*

Když byly nové sazence ananasů asi rok staré, odjeli jsme s rodinou na rok do Ameriky na zasloužený odpočinek. Tam jsem navštívil křesťanský seminář mládeže. Znovu jsem slyšel, že všechno, co máme, musíme odevzdat Bohu. Bible říká: *'Dáš-li, pak také dostaneš,*

8 ZÁPAS O DUŠI

*necháš-li si pro sebe, ztratíš ... odevzdej vše Bohu a Bůh se postará, abys měl vždy dostatek. Dávej, dokud máš co a z čeho, dávejte ... nic si nepřivlastňuj-
te. To je základní princip křesťanského života.*

Až čas ukázal, že cokoliv dám Bohu s pravým motivem, Bůh mnohonásobně nahradí. Sotva jsem se vrátil, 'dal' jsem Bohu zahradu a čekal, jak si Bůh s touto situací poradí. Věřil jsem, že Bůh dohlédne na ty zloděje po svém.

Ananasy byly tentokrát mimořádně pěkné. Domorodci zase obcházeli zahradu a já už jsem tušil co se stane. Z okna jsem jim občas zamával a oni nevěděli jestli mají zamávat zpět, schovat se, nebo raději utéct. A tak přemýšleli, co se to se mnou stalo.

Jednou v noci jsem stál venku v zahradě a čekal až se všichni domorodci vrátí domů. Nechtěl jsem, aby viděli, jak se tam modlím:

Pane, vidíš ty rostliny? Bojoval jsem, abych z nich měl užitek, dělal jsem si na ananasy nárok, stál jsem za svými právy. Teď si uvědomuji, že to nebylo správné. Vím to, a dávám Ti je. Od nynějška, chceš-li, abych si vzal něco z Tvého, dej nám vědět předem a dovol nám, abychom si je vzali. Nebudeš-li chtít, nevaď, už na tom opravdu nezáleží.

Konečně jsem ananasovou zahradu opravdu dal Bohu. A domorodci? Jako obvykle kradli dál a já si říkal, vidíš, Bože, také je neuhlídáš.

Jednoho dne domorodci přišli a zeptali se: 'Tuhaane, stal ses křesťanem, nebo co?' Chtěl jsem jim odseknout, jsem křesťan dvacet let, co vy o tom víte!, ale místo toho říkám, ano, proč mi to říkáte? 'Protože už nejsi vůbec našťvaný, když krademe ananasy.'

Ta chvíle byla pro mne skutečně zjevení. Teď jsem prožil to, o čem jsem jim celou dobu kázal. Říkal jsem jim, aby se měli navzájem rádi, aby byli laskaví jeden k druhému, ale já jsem pořád hájil svá práva. A oni to dobře věděli. Jeden bystřejší mladík si začal třít nos a zeptal se: 'A proč už se teď

nehneváš?' Odpověděl jsem, že ta zahrada už není moje, takže nekradete moje ananasy. Proto se nezlobím. Další se zamyslel a povídá: 'A komu jsi ji dal?' Rozhlíželi se kolem sebe a ptali se: 'Dal jí tobě, nebo tobě? Komu patří? Či ananasy krademe?'

Na jejich otázku jsem odpověděl, dal jsem tu zahradu Bohu. 'Bohu? Cožpak on nemá ananasy tam, kde je?' divili se. Nevím, jestli má nebo nemá, ale ty svoje jsem Mu dal.

Odešli do vesnice a šuškali si: 'Víte, komu krademe ananasy? Mluvili o tom celou noc, třeli si nosy a dohadovali se komu ta zahrada patří. Když jsem pozoroval ten rozruch, byl jsem plný radosti. Probděl jsem kvůli té nemožné zahradě tolik noci a teď nemohou spát oni.'

V duchu jsem se smál, když si vzali pochodně a šli do vedlejší vesnice, aby hledali majitele zahrady. Domorodci si říkali: 'Co kdyby teď zahrada patřila největšímu lovcí lebek, nebo mocnému čaroději? Musíme si dát pozor! Dokud nevíme komu ananasy patří, nemůžeme krást!'. Napětí rostlo. Domorodci přinesli oštěpy, brnkali na tětivy luků a situace přestávala být zábavná i pro nás. Musela to pro ně být agónie, ale nového majitele nenašli. Celá vesnice byla vzhůru nohama. Manželka měla obavy, co z toho bude, ale já jsem jí uklidňoval, počkej však uvidíš.

Pak se ozval křik, nebo spíše řev: 'Komu patří zahrada?' Klidně jsem odpověděl, patří Bohu. Tak je to jasné, 'Tuhaan jí opravdu dal Bohu.' Pak o tom začali všichni přemýšlet. Vrátil se jich celý hlouček a povídají: 'Tuhaane, to jsi neměl dělat. Kdys mu jí dal a proč si jí nevezmeš zpátky?'

Odpověděl jsem, že od té doby co jsem dal zahradu Bohu, už se na ně nezlobím a že tu zahradu nechci. A vše bylo jasné. 'Není divu, od té doby nemůžeme ulovit ani vepře. Není divu, že nám ryby neberou a naše ženy nerodí děti.' Nakonec vyhrkli: 'To bychom neměli krást, jestli patří Bohu!' a báli se Boha.

A ananasy nám začaly dozrávat před očima. Domorodci se nenápadně přisouvali a povídají: *'Tuhaane, tvé ananasy jsou zralé!'*

Nejsou moje, odpověděl jsem, patří Bohu.

'Ale ony na zahradě shnijí.'

No a co, nejsou moje. A teď jsem s napětím čekal, co bude dál. Co kdybych si vzal zahradu zpět, byl bych ještě křesťan? Jednohlasně odpověděli: *'V žádném případě, když ti zahrada patří, jsi rozžlobený běloch. Vidíš, říkáme totéž, co říká Bůh.'*

No vidíte a já chci být křesťan, tak jsem mnohem šťastnější. Nechci být zlý běloch.

Pro domorodce to bylo těžké rozhodování. Bude se zlobit Bůh nebo Tuhanan? To je rozdělilo. Jedni kradli dál a druzí ne. Zloději přinášeli ananasy, prodávali mi je, já je od nich kupoval a dával ostatním. To jim potvrzovalo, že ananasy skutečně nejsou moje.

Pak jsem jednoho dne uviděl na našem schodišti celou hromadu ananasů. Když jsme se posadili s rodinou k jídlu, modlil jsem se, Pane, jíme Tvoje ovoce, děkuji Ti za to, že jsi nám je dal.

Po všechna ta léta mě domorodci sledovali a poslouchali. Viděli, že slova o vzájemné lásce a činy se neshodují. Osm let jsem jim kázal jak žijí křesťané, kdo je Ježíš a oni mi řekli: *'Ano, to všechno jsi říkal a my jsme celou dobu čekali až jednou takového křesťana poznáme.'*

Když jsem se začal měnit, udělali totéž a mnozí z nich se rozhodli být křesťany. Zaslíbení, které říká: vše přenech Bohu a ... skutečně působilo. Uvědomil jsem si, že člověk má Bohu obětovat to, co pro něj má opravdovou cenu, jinak to nemá smysl.

A pak začali domorodci přinášet na verandu nejružnější harampádí. Opět jsem se modlil, *Bože, můj čas je ve Tvých rukou. Chceš-li, abych opravoval jejich polámané harmoniky, hrnce, lopaty na místo misijní práce, dobrá, budu.*

Z Bible jsem jim četl méně, ani jsem tolik nekázal a o to víc lidí bylo přivedeno ke Kristu. Domorodci často mezi sebou opakovali: *'Tuhaan je křesťan. Říká nám, abychom se měli navzájem rádi a sám nás začíná mít také rád.'*

Jednou jsem opravoval polámanou židli. Přišel ke mně domorodec a povídá: *'Ukaž, budu ji držet.'* Když jsme ji společně opravili, ptám se, nebudeš chtít nějakou sůl? *'Ne, Tuhaane'*, odpověděl, *'copak si nepamatuješ? Pomohl jsi mi opravit lopatu a já ti pomáhám spravit tvoji židli.'* Zůstal jsem v úžasu. To bylo poprvé, co pro mě něco udělali, aniž bych jim musel zaplatit. Potom jsem v Bibli uviděl něco, čeho jsem si nikdy dříve nevšiml:

◆ *Až přijдете do země a budete sázet různé ovocné stromy, bude vám jejich ovoce nedotknutelné jako neobřízka; po tři roky bude pro vás neobřezané, nesmí se jíst. Čtvrtého léta bude všechno jejich ovoce posvěceno k oslavě Hospodina. Teprve v pátém roce budete jíst jejich ovoce, abyste nadále sklízeli bohatou úrodu. Já jsem Hospodin, váš Bůh. (Leviticus 19:23-25)*

Konečně jsem porozuměl. Bůh nechtěl, abych měl ananasy pro sebe už první rok, kdy dozrály. Chtěl, abych Mu je odevzdal. Úrodu jsem měl nechat domorodcům, kteří měli vidět moji dobrou vůli a vzdát chválu mému Otci, který je v nebesích. Kdybych to udělal, domorodci by mě pátý rok sami přiměli, abych si ananasy od nich vzal. Úroda by stačila pro nás všechny. Kolik soužení a potíží jsem si mohl ušetřit? Kdybych věděl to, co vím dnes, celá misijní práce mohla být radostnější.

Dva tisíce let se naplňují slova velkého poslání, ale kdy se naplní plný počet pohanů, kteří vejdou do Božího království, nikdo z nás neví. Někdy se nám může zdát, že Bůh brzdí křesťanské evangelizační aktivity a zbytečně nám klade do cesty nejružnější překážky, zkoušky a zklamání. Bůh nás učí trpělivosti a vytrvalosti.

10 ZÁPAS O DUŠI

- ◆ *Kdo chce jít za mnou, zapří sám sebe, nes každého dne svůj kříž a následuj mne. Neboť kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde, kdo však přijde o život pro mne, zachrání jej. Neboť jaký prospěch má člověk z toho, když získá celý svět, ale sám sebe zmaří? (Lukáš 9:23-25)*

- 1) Uvědom si, co je příčinou tvé zloby
- 2) Zamysli se nad svými právy, která ostatní porušují
- 3) Předlož svá práva Bohu
- 4) Proč mám vzdávat Bohu díky za vše, co se děje
- 5) Využij svého hněvu jako Boží výtrahu.

Bůh nám prozradí svůj Tajemný záměr v pravý čas a proto chce, abychom se nespolehali na vlastní moudrost a úsilí.

- ◆ *Ale kdo vytrvá až do konce, bude spasen. A toto evangelium o království bude kázáno po celém světě na svědectví všem národům, a teprve potom přijde konec. (Matouš 24:13-14)*

*Podle svědectví O. Konniga
připravila -kas-*

JEHO HVĚZDA

Každý rok s příchodem Vánoc dochází do naší redakce alespoň jedno pojednání o betlémské "hvězdě". Ve všech příspěvcích jde v podstatě o astronomické vysvětlení hvězdy, nebo komety, která provázela narození našeho Spasitele Pána Ježíše Krista. Články mohou být z odborného pohledu fundované, ale nejsme v astronomii natolik zběhlí, abychom je mohli posoudit. Začneme toto zamyšlení Božím slovem:

- ◆ *Kde je ten právě narozený král Židů? Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit. (Mt. 2:2)*

V tomto verši je psáno, že to nebyla obyčejná hvězda, ale **JEHO hvězda**, tj. "hvězda" Ježíše Krista, "hvězda" Krále Izraele. Je nepravděpodobné, že by jakékoliv fyzické nebeské těleso patřilo nebo bylo přisouzeno Pánu Ježíši.

Nebeská tělesa, planety, souhvězdí a jejich vzájemné polohy, jsou určovány a přisuzovány lidem jenom astrologií, kterou Bible jednoznačně odsuzuje:

- ◆ *Zmalátnělas přes svá velká rozhodnutí. Jen ať se postaví a zachrání tě ti, kdo pozorují nebesa, kdo zirájí na hvězdy, kdo při novoluní uvádějí ve známost, co by tě mohlo potkat. Hle, jsou jako sláma, spálí je oheň. Ti nevyvobodí z moci plamene ani vlastní život. Nezbude ani žhavé uhlí pro ohřátí ani oheň, u něhož by bylo možno sedět. (Izajáš 47:13-14)*

Proto můžeme předpokládat, že Ježíšova "hvězda" nebyla přirozené nebeské těleso jehož dráha by mohla být zpětně interpretována.

Dále si všimněme, že mudrcové viděli (minulý čas) na **Východě Jeho "hvězdu"** a proto se přišli Jemu, Králi, poklonit. Mudrcové, tedy, ve své **Východní domovině**, v určitý čas, viděli Ježíšovu "hvězdu", která se potom ztratila a oni se vydali západním směrem, protože přišli od východu. "Hvězda" zmizela z jejich dohledu, protože se mudrcové již v Judsku vyptávali: *Kde je ten právě narozený král Židů?* "Hvězda" jim v jejich Východní zemi pravděpodobně jen ukázala, že mají jít západním směrem. Když došli na místo, "hvězda" vidět nebyla.

- ◆ *Tehdy Herodes tajně povolal mudrce a podrobně se jich vyptal na čas, kdy se hvězda ukázala. Potom je poslal do Betléma ... (Matouš 2:7)*

Z tohoto verše vyplývá, že Herod ani nikdo v Palestině tu "hvězdu" nepozoroval a žádný hvězdář ji nezaznamenal. Kdyby ta "hvězda" byla v ditelná a známá v Palestině, což by byl ořípad normálního nebeského tělesa - hvězdy, komety nebo planety, proč by Herod povolal východní mudrce tajně a vyptával se na podrobnosti? Herodovi žádná "hvězda" neukázala, kde se má narodit Mesiáš. Herod se dozvěděl tuto informaci od veleknězů, kteří mu citovali proroka Micheáše, že vládce Izraele se narodí v Betléme.

- ◆ *Oni (mudrcové) krále vyslechli, a dali se na cestu. Ahle, hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi, až se zastavila nad místem, kde bylo to dítě. (Matouš 2:9)*

Mudrcové se po Herodově výslechu vydali k Betlému, ačkoliv přesné místo neznali. Ahle stejná "hvězda", kterou znali z Východu se jim, a patrně jenom jim, zjevila znovu, šla před nimi a zastavila se přesně nad místem kde se narodil Mesiáš Pán Ježíš Kristus. "Hvězda" šla před nimi. Žádné fyzické nebeské těleso, kometa nebo hvězda, před lidmi nechodí, ale putuje po obloze, po oběžné dráze vysoko nad zemí. Žádná skutečná hvězda nebo kometa se nemůže nad nějakým místem zastavit, jinak by se zřítila na zem. A i kdyby se zastavila a stála nad zemí proti všem fyzikálním zákonům, které stejně nese svým mocným Slovem Bůh, jak by mohla ukazovat přesně na místo, na chlív, kde se narodil Ježíš? Kdyby se nad nějakou vesnicí zastavila ve výšce mnoha tisíc kilometrů, jak určíte dům, nad nímž stojí? Kromě toho, přirozené nebeské těleso by bylo viditelné jenom v noci a jen za jasného počasí.

Písmo potvrzuje, že Jeho "hvězda" byla mimořádný úkaz pozorovaný jen malou skupinkou lidí a věřím, že se nejednalo o astronomický fenomén.

- ◆ ***Když spatřili hvězdu, zaradovali se velkou radostí.*** (Matouš 2:10)

Mudrcové se radovali radostí převelikou (megalos) nad znovuobjevením (a hle) Královny "hvězdy". Jeho "hvězda" se chovala "inteligentně". Nejprve jim dala vědět, že na západě, v Judsku se narodí Král Izraele. Kometa by jim něco takového stěží zjevila. Pak se znova objevila, prozřetelně až po Herodově výslechu a rychlostí chůze, před nimi, ne nad nimi, došla k místu, kde bylo to dítě a zastavila se nad ním.

Z výše uvedeného vyplývá, že "hvězda" mohla být zázračný úkaz, podobný oblaku z druhé Mojžíšovy knihy:

- ◆ *Tu oblak zahall stan setkávání a přibýtek naplnila Hospodinova sláva. Mojžíš nemohl přistoupit ke stanu setkávání, neboť nad ním přebýval oblak a přibýtek naplňovala Hospodinova sláva. Kdykoli se oblak z přibýtku zvedl, vytáhli Izraelci ze všech svých stanovišť. Jestliže se oblak nezvedal, nevytáhli, dokud se nezvedl. **Hospodinův oblak** býval nad přibýtkem ve dne a v noci v něm **planul oheň před očima celého domu izraelského na všech jejich stanovištích.** (Exodus 40:34-38)*

V tomto případě by oblak Hospodinův a "hvězda" Krále židů byly sobě odpovídající nadpřirozené úkazy. Naše interpretace se však kloní k stanovisku, že Jeho "hvězda" mohl být inteligentní anděl, který sloužil Pánu Ježíši, proto byl nazván Jeho "hvězda". Andělé jsou Boží stvoření služebníci vykonávající Jeho nařízení:

- ◆ *To jsem slyšel a viděl já, Jan. A když jsem to uslyšel a spatřil, padl jsem na kolena k nohám anděla, který mi to oznamoval. Ale on mi řekl: "Stráž se toho! Jsem jen služebník jako ty a tvoji bratři proroci a ti, kdo se drží slov této knihy. Před Bohem poklekní!" (Zjevení 22:8-9)*

Nevíme, zda každému z nás je přidělen jeden nebo více "strážných" andělů; nebo zda jeden anděl slouží více lidem. Víím jen to, že andělé slouží tělesným lidem, kteří jsou předurčení ku spáse:

- ◆ *Což není každý anděl jen duchem, vyslaným k službě těm, kdo mají dojit spasení? (Židům 1:14)*

Maličký Ježíš byl syn člověka, proto jako člověk asi měl svého anděla(y):

- ◆ *Ale vidíme toho, který byl nakrátko postaven níže než andělé, Ježíše, jak je pro utrpení smrti korunován ctí a slávou; neboť měl z milosti Boží zakusit smrt za všechny.* (Židům 2:9)

Mudrcové přece hovoří o Jeho "hvězdě", jak věříme, o Jeho andělu. Kdyby to byla Jeho kometa, nebeské těleso, pak hovoříme o astrologické interpretaci.

12 ZÁPAS O DUŠI

Bible často nazývá anděly a významné lidi (v dobrém i špatném smyslu) ale i samotného Ježíše "hvězdami". Podívejme se na několik příkladů:

- ◆ *Měl pak ještě jiný sen a vypravoval jej svým bratrům: "Měl jsem opět sen: Klanělo se mi slunce, měsíc a jedenáct hvězd." (Genesis 37:9)*

Tento sen patřil Josefovi. Klaněl se mu otec (slunce)-matka (měsíc) a jedenáct bratrů (hvězd). Benjamin ještě nebyl na světě a už byl hvězdičkou. Sám Josef byl dvanáctou hvězdou. Vidíme, že hvězda nemusí vždy znamenat nebeské těleso. Židé byli nejednou přirovnáni ke hvězdám:

- ◆ *Rozpomeň se na Abrahama, na Izáka a na Izraele, své služebníky, kterým jsi sám při sobě přísahal a vyhlásil: Rozmnožím vaše potomstvo jako nebeské hvězdy a celou tuto zemi, jak jsem řekl, dám vašemu potomstvu, aby ji navěky mělo v dědictví." (Exodus 32:13)*

Ježíš Kristus je nazýván "hvězdou":

- ◆ ... Vyjde **hvězda** z Jákoba, povstane žezlo z Izraele. Protkne spánky Moába, téměř všech Šétovců. (Numeri 24:17)

Lucifer, bývalá hlava všech andělů, je také nazýván hvězdou, navíc - třpytivou hvězdou a synem jitřenky:

- ◆ *Jak jsi spadl z nebe, třpytivá hvězdo, jitřenky synu! Jak jsi sražen k zemi, zotročovateli pronárodů! (Izajáš 14:12)*

Proč Lucifer padl? Chtěl se vyvýhnout z andělství na božství. Chtěl být kvalitativně (funkčně už byl) nad Božími anděly tedy "hvězdami". V následujícím verši nejde o fyzický výstup nad nebeská tělesa, ale o duchovní výstup nad anděly (nad hvězdy) na Boží místo (na nebesa), jak čteme následovně:

- ◆ *A v srdci sis říkal: "Vystoupím na nebesa, vyvýším svůj trůn nad Boží hvězdy, zasednu na Hoře setkávání na nejzazším Severu." (Izajáš 14:13)*

Spasení budou jako hvězdy:

- ◆ *Prozíravi budou zářit jako záře oblohy, a ti, kteří mnohým dopomáhají*

k spravedlnosti, jako hvězdy, navěky a navždy. (Daniél 12:3)

I bůžci vyrobení lidskou rukou mohou být "hvězdami":

- ◆ *Ponesete Sikúta, svého krále, Kijúna, své obrazy, hvězdu svého boha, to, co jste si udělali. (Ámos 5:26)*

nebo:

- ◆ *Byl to Moloch, jehož stánek jste s sebou nosili, a hvězdu boha Remfana, obrazy, které jste si udělali pro svou modloslužbu. Proto vás přestěhují do vyhnanství, až do končin babylónských. (Skutky 7:43)*

Lidé, kteří nejsou spaseni, jsou nazváni v Písmu - "bludnými hvězdami":

- ◆ *divoké vlny mořské, vyvrhující své vlastní hanebnosti, bludné hvězdy, jimž na věky je připravena nejčernější tma. (Judův 1:13)*

Andělé, kteří dohlížejí a slouží církvím, jsou nazváni "hvězdami".

- ◆ *Tajemství těch sedmi hvězd, které jsi viděl v mé pravici, i těch sedmi zlatých sviců: Sedm hvězd jsou andělé sedmi církví, a sedm sviců je sedm církví. (Zjevení 1:20)*

Pán Ježíš Kristus je nazván hvězdou jitrní:

- ◆ *tak jako já jsem tu moc přijal od svého Otce. Tomu, kdo zvíťezí, dám hvězdu jitrní. (Zjevení 2:28)*

Pán Ježíš Kristus se sám nazývá jitrní hvězdou:

- ◆ *Já, Ježíš, posílám svého posla, aby vám to dosvědčil po všech církvích. Já jsem potomek z rodu Davidova, jasná hvězda jitrní. (Zjevení 22:16)*

V knize Zjevení často vystupují sloužící andělé, kteří uvádějí na svět pohromy, a ti jsou hvězdy padající na zem z nebe:

- ◆ *Zatroubil třetí anděl, a zřítíla se z nebe veliká hvězda hořící jako pochodeň, padla na třetinu řek a na prameny vod. Jméno té hvězdy je Pelyněk. Třetina vod se změnila v pelyněk a množství lidí umřelo z těch vod, protože byly otráveny. (Zjevení 8:10-11)*

Další anděl, inteligentní "hvězda" spadá z nebe na zem. dostává klíč od jicnu

bezdné propasti, aby vypustila dým inteligentních kobylek - tedy démonů.

◆ *Zatroubil pátý anděl. A viděl jsem, jak hvězdě, která spadla z nebe na zem, byl dán klíč od jícnu propasti: (Zjevení 9:1)*

Padající hvězdy z nebe, to jsou andělé, kteří posbírají úrodu spasených po celém světě. Boží moc, nebeská mocnost se zachvěje v onen poslední den!

◆ *Hned po soužení těch dnů se zatmí slunce, měsíc ztratí svou zář, hvězdy budou padat s nebe a mocnosti nebeské se zachvějí. Tehdy se ukáže znamení Syna člověka na nebi; a tu budou lomit rukama všechny čeledi země a uří Syna člověka přicházet na oblacích nebeských s velkou mocí a slávou. On vyšle své anděly a mohutným zvukem polnice a ti shromáždí jeho vyvolené od čtyř úhlů světa, od jedněch konců nebe ke druhým. (Matouš 24:29-31)*

Vše co chci tímto zamyšlením říci je, že "hvězda" biblicky velmi často představuje inteligentní bytosti. Ježíšova betlémská "hvězda" se chovala inteligentně, proto ve světle Písma, v době narození Ježíše, se nad Betlémem nenacházela kometa ani nebeské těleso, ale Jeho "hvězda" nadpřirozeného původu. Jestliže zaujmeme biblický pohled na "hvězdu" Krále židů, potom jakékoliv, i ty matematicky nejpresnější astronomické výpočty, jsou bezpředmětné.

-pst-

JAKO ZA DNŮ NOE

Život lidí v Orientu se v mnohém liší od našeho - mimo jiné v tom, že na Blízkém Východě člověk mnohem častěji pozvedá oči k nebi. Věřící Evropan pozvedá zpravidla k nebi pouze svou duši, zatímco jeho oči tékají po zemi. Ve výhledu na hvězdné nebe mu prostě brání celá řada věcí: smog, záře velkoměst, televizor, protěšší dům, koruny stromů a nedostatek zájmu, spojený s pocitem vlastní vzdělanosti a důležitosti. Není divu, že hvězdář patří

v Evropě k profesím, kterých je jako šafránu.

Letos (1997), v období od Velikonoc do Pesachu (a pár týdnů před i po) na západní noční obloze, jsme mohli vidět to, co lidstvo dlouho nevidělo: kometu s dlouhým dvojitým chvostem, tak velkou, že ji nepřehlédli ani hůře vidící člověk, díval-li se bez znalosti oblohy a bez dalekohledu. Koho zaujala kometa více, mohl se za jasného dne vyšplhat na Petřín, podívat se dalekohledem z kopule hvězdárny a koupit si fotografii. Při tom se dozvěděl, že kometa nese název Hale-Bopp a naposledy byla na zemi k vidění před 4200 lety.

Protože se nevyplácí věřit jednomu hvězdáři, protože počítání periody u komet je složitá věc, můžeme se poptat ještě u dalších odborníků - například astronomů na Ondřejově nebo autora odborných článků, který má dostatečný přehled o zahraničním tisku. Tito lidé vám vesměs potvrdí, že perioda Hale-Boppovy komety byla asi 4 tisíce let. (Příští průlet má být za 2.000-2.400 let neboť perioda se zkrátí kvůli ztrátě hmotnosti komety. Lidé si předchozí a následující periodu občas pletou.) Samozřejmě, zároveň s přiletem komety se začali lidé zajímat o to, kdo mohl spatřit její minulý přilet. Tehdy byla totiž ještě větší krásovice.

Osud komet je nevyzpytatelný a zná jej jenom Bůh. Komety představují zbytky vzniku Sluneční soustavy a přicházejí z tzv. Kuiperova pásu, který sahá zřejmě daleko až za dráhy nejvzdálenějších Planet. Některé komety proletí kolem Země jen jednou, jiné opakovaně. Jejich osudem bývá to, že vletí do Slunce, nepotká-li je cestou jiná událost.

Jak už to bývá, objevily se fámy, že minule spatřili tuto kometu Egypťané nebo Číňané. Z odborné literatury se však dozvíme, že nejstarší známý záznam, týkající se komet, pochází od čínského dvorního astrologa z roku 1059 př.n.l.. Ti, kdo se odvolávají na Čínu, neumí správně počítat.

14 ZÁPAS O DUŠI

Kdo byl tedy pravděpodobně svědkem této komety při jejím minulém putování po obloze? Zkusme pro zajímavost otevřít Bibli - a začít počítat. Někomu se to možná nebude líbit, ale tato kniha je původem jedna z nejstarších na světě a její historické údaje jsou zaznamenány neobyčejně pečlivě.

Za východisko můžeme vzít, dobytí Kenaanu Jozuem, které odborná literatura zařazuje do let zhruba 1200 nebo 1350 př.n.l., jako poměrně krátkodobou událost. Vezmeme-li za základ např. 1200, můžeme počítat dále 40 let bloudění pouští, 400 let otroctví v Egyptě. Jákobovi bylo 130 když přišel do Egypta a dále postupujeme jednoduše podle věku jednotlivých patriarchů při narození jejich synů (Izák, Abraham a pak ostatní dle II. kapitoly Genesis).

Zvažujeme-li minulý let "naší" komety před 4200 lety, trefíme se téměř přesně do doby potopy, kdy bylo Noemu 600 let ("odchylka" je 17 let, což je v mezích přesnosti výpočtu). Budeme-li uvažovat minulé objevení komety např. před 4000 lety, dostaneme se do období 200 let po potopě. Samozřejmě, naše počítání je zatíženo velmi hrubou nepřesností. Ať však míříme sebehůře, vždy trefíme stejný cíl - minulý průlet komety spadá do období Noeho života, který podle Bible trval 950 let. Velké časové rozpětí Noeho života dostatečně kompenzuje nepřesnost našich výpočtů.

Posledním svědkem průletu komety, kterou jsme viděli v minulých dnech, byl před námi pravděpodobně biblický praotec Noe. Tato událost může být časově totožná s biblickou potopou nebo spadá do nepříliš vzdáleného období po ní.

K uvedenému výpočtu může mít kdokoliv výhrady, ale na rozdíl od čirých spekulací o čínských nebo egyptských hvězdářích je alespoň podepřen písemnými záznamy, vztahujícími se k dané době - tedy záznamy v Bibli.

Hvězdy mají ve vyjadřování Bible své trvalé místo:

♦ *I řekl Bůh: Buďte světla na nebeské klenbě, aby oddělovala den od noci! Budou na znamení časů, dnů a let. (Genesis 1,14)*

Smyslem hvězd, nebo z dnešního hlediska všech nebeských těles, je podle Bible znamení časů. Podíváme-li se na své hodinky řízené krystalem, pak tyto hodinky nedělají v podstatě nic jiného, než že měří čas, udávaný pohybem nebeských těles. Den i rok jsou pro nás určeny rotací Země a hodiny i kalendář tyto časové úseky v podstatě jen rozdělují na menší části. Jsou-li nebeská tělesa znamení časů, pak toto určení má i přenesený význam:

♦ *Když se narodil Ježíš v judském Betlémě za dnů krále Heroda, hle, mudrci od východu se objevili v Jeruzalémě a ptali se: Kde je ten právě narozený král Židů? Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit. (Matouš 2,1-2)*

Už Bileám, syn Beorův prorokoval: "Vyjde hvězda z Jákoba, povstane žezlo z Izraele." Pohanským mudrcům byla vodítkem v jejich počínání "hvězda". Jejich uvažování přitom nebylo modlářstvím, neboť i nadále byli provázeni přízní od Hospodina -

♦ *na pokyn ve snu, aby se nevraceli k Herodovi, jinudy odcestovali do své země." (Matouš 2,12)*

Na rozdíl od pohanských národů byly hvězdy v Izraeli výhradně znamením času od Hospodina. Nebyly příčinou událostí, ale jejich znamením. Ztotožňování hvězd a nebeských těles s příčinou událostí a jejich zbožštění bylo naopak Izraeli přísně zapovězeno. už ve druhém přikázání Desatera. Vidíme však, že hvězdy měly v myšlení izraelského lidu vždy své místo. I běžné blahopřání "Mazal tov!" zahrnuje slovo "mazal", které znamená v hebrejštině "hvězda, planeta či konstelace" a dále slovo "tov", které znamená prostě "dobry". Podobně výraz "Mazal u vracha!" lze volně přeložit jako "Štěstí a požehnání!".

Moc Boha Izraele nad pohyby hvězd a vesmírných těles je zřejmá i z knihy Jozue 10,12-14:

♦ *A Slunce zmlklo a Měsíc stál, dokud lid nevykonal pomstu nad svými nepřáteli.*

Jobovi pak Hospodin říká:

♦ *Kde jsi byl, když jsem zakládal Zemi? ... zatímco jitřní hvězdy společně plesaly a všichni synové Božští propukli v hlahol? (Job 38,4-7)*

V Zalmech dále čteme:

♦ *Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou. Svoji řeč předává jeden den druhému, noc noci sděluje poznatky. (Zalm 19, 2-3)*

Jaké poznatky můžeme čerpat z komety, která se před nedávnem objevila na západní noční obloze o Velikonocích a o Pesachu? Jako Evropané, odchovaní dedukčním myšlením a racionalismem samozřejmě žádné. O několik rovnoběžek jižněji by snad naše představivost měla větší šanci.

V Lukášovi (21,11) prorokuje Ježíš "veliká znamení z nebes". Člověk si v této souvislosti snadno představí něco na způsob novoročního ohňostroje nebo scény z hollywoodského sci-fi filmu. Velikost znamení z nebes však není měřitelná pouze silvestrovskými petardami. Znamení od Hospodina nemá na prvním místě za cíl divácký efekt, ale jeho velikost spočívá na prvním místě v jeho obsahu a poselství. O tom dostatečně vypovídá i zmíněný příběh pohanských mudrců z východu, kterým stačila hvězda k tomu, aby se vydali na obtížnou cestu (Matouš 2,1-12).

K pochopení souvislosti je zapotřebí konkrétní prožitek: Zahledět se na zářící kometu na noční obloze - a pak si uvědomit, že na tutéž kometu s největší pravděpodobností hleděl Noe, po zkušnosti potopy. Pak ji neviděl čtyři tisíce let žádný člověk na Zemi. A pak my. Hleděli jsme na tutéž věc.

Myslím, že něco podobného asi prožívá archeolog, který pod hromadou

sutin a písku najde tisíce let starou, lehce otřelou ale nepoškozenou věc. Nejde o věc samu, jde o ten náhlý propad v čase. Zážitek náhlé souvislosti s něčím, co bylo dávno ztracené a propadlé bájím.

Těžko říct na co myslel Noe, když hleděl na "Hale-Bappovu" kometu, čtyři tisíciletí před narozením Hale i Boppa. Každopádně kometu připomíná, že

♦ *"Až přijde Syn člověka, bude to jako za dnů Noe." (Matouš 24,37)*

♦ *"Jako bylo za dnů Noe, tak bude i za dnů Syna člověka: Jedli, pili, ženili se a vdávaly až do dne, kdy Noe vešel do korábu a přišla potopa a zahubila všechny. Stejně tak bylo za dnů Lotových..." (Lukáš 17,26-28)*

- map -

NAHLAS

Stalo se to na jednom večírku. Slavnostní uvítání, připitek a potom se rozproudila zábava. Probírala se běžná konverzační témata, padly i různé duchaplné poznámky a uprostřed nevázané zábavy hostitel vstal a poprosil přítomné o chvíli pozornosti. Všichni se k němu otočili a čekali co bude dál. Do ticha, které nastalo, zazněla nahrávka nejzajímavější části večera.

Zpočátku se všichni smáli, protože nedokázali rozeznat svůj hlas. Jakmile se začali poznávat, veselí je přešlo. Měli dojem, že se podobají nějaké karikatuře. Pro někoho byl trapný obsah rozhovoru, jiní zjistili, jak nervózně při vyprávění vystupovali. Až nyní, když nahrávku slyšeli, uvědomili si, jak bylo jejich vystupování banální, všední, povrcnní a dokonce hloupé.

Nakonec hostitel velkoryse prohlásil, že všechno smaže, ale hosté si již neměli co říci. Nikdo neměl jistotu, že si někdo jiný z recese nenatočí i další část večírku.

Nedávno byla v novinách krátká zpráva o tom, že jistý anglický poslanec se zasazuje o to, aby byla z prodejních pultů stažena videokazeta s názvem

16 ZÁPAS O DUŠI

"Přistižení při činu". Kazeta obsahuje sestřih delikátních scének osobností, které zaznamenaly bezpečnostní kamery: sex za branami budov, kapesní krádeže, anebo dloubání se v nose. Důvodem, proč chce poslanec stáhnout tuto videokazetu, jsou narůstající obavy, že na záběrech by mohli někdy figurovat i oni.

Jsou lidé, kteří se živí pozorováním jiných, většinou slavných lidí. Dokáží krkolomně kousky, jen aby odhalili to, co ti druzí starostlivě skrývají před očima veřejnosti. Když náhodou objeví něco choulostivého, naráz naše idoly ztrácí svoji přitažlivost, jsme zklamáni, že ten dokonalý a pozitivní hrdina seriálu se opil a zbil přitom svoji manželku, nebo že v soukromém životě je to obyčejný hulvát. Existují samozřejmě i jiná prozrazení. V nich se dostáváme do trapných situací, protože nás někdo přistihne, například když si zpíváme v koupelně, nebo v pozdních nočních hodinách zkoumáme obsah ledničky, i mně se stalo něco podobného, když jsem dělal hlasové zkoušky v rozhlase. Přečetl jsem text a technik mi řekl, že to čtu jako na pohřbu. Dali jsme si malou přestávku a já jsem po dobu této přestávky experimentoval. S novým zápal jsem zkoušel různou intonaci. Po chvíli jsem skrze sklo zpozoroval, jak se v režii dusí smíchem. Celou dobu, co jsem já mutoval, pištěl, zpíval a různě ohýbal jazyk, byl zapnutý odposlech. To, co jsem měl slyšet jen já, slyšeli všichni. Mým jediným štěstím bylo, že tyto zkoušky nikdo nenahrával.

A pointa příběhu? Většina těch, kteří nikdy nic neukradli anebo neučinili jinému zle, by se takového činu klidně dopustili, kdyby měli jistotu, že je nikdo neuvidí a že se jim za to nic nestane. Ale raději to nezkoušejí, protože se bojí odhalení. Většina lidí ví, že neexistuje dokonalý zločin a vždy se může vyskytnout náhodný a nežádoucí svědek. Mají strach, i když je malá šance, že budou odhaleni. Snad jen díky tomu ještě existují slušní občané.

Člověk, jak věřící, tak i nevěřící, má občas takový pocit, že se na něho někdo "tam nahoře" dívá. A je to v podstatě pravda. Z vesmíru nás vidí a pozorují vojenské družice, jejichž silná optika dokáže lidem na zemi snad čist i noviny. Není problém, aby si kdokoliv na zemi vyslechl rozhovor neznámých lidí ze vzdálenosti několika desítek metrů, aby "četl" lidem z úst a pod. To je stav naší současnosti. Nechci si ani představovat, jak pokročí věda v tomto odboru za pár let....

Ale ať je to jak chce, přece nedokáží zaznamenat to co je v našem srdci, to, co zná jen Bůh. On zná každý skutek a dokonce každou myšlenku každého člověka, i kdyby se před odhalením jakkoliv chránil. Když si uvědomím Boží vševědoucnost, cítím na jedné straně bázeň a na druhé straně pocit zodpovědnosti; strach udělat něco zlého a zároveň zodpovědnost za každý můj čin a za každé mé hnutí mysli.

- TWR Slovakia - Mož -

ŽIVOT V EKVÁDORU

Mnoho posluchačů HCJB Dobrá novina se nás ptá, co se v Ekvádoru pěstuje a co tu normálně roste. Mimo třešní, švestek, konvalinek a šeřiku, snad všechno co známe u nás, ale také celá řada tropických plodů a květin. Ráda bych se zmínila o tom, co se pěstuje pro export. Snad každý ví, že patříme mezi největší exportéry banánů. Ekvádorské kakao a káva se vyváží již mnoho let. Později se přidala ropa (nafta) a malí ráci - krevety, neboli anglicky shrimps. Tomu říkáme tradiční export. V poslední době se však pěstuje mnoho nových produktů a ty nazýváme: netradiční export.

Prvním z nich je pěstování květin. Ze 60% jsou to růže, pak karafiáty, chryzantémy a další, hlavně tropické druhy, které se pěstují v zimních zahradách. Dříve jsme říkali ve skleníku, ale tento druh známe spíše pod názvem "fóliák". Dnes existuje 167 firem, mají v provozu

dva tisíce hektarů takových "skleníků" a zaměstnávají více než třináct tisíc dělníků, z nichž je 90% žen. Tento obchod stále vzrůstá. Obrat z exportu květin přesáhl sto milionů dolarů ročně. Asi 70% květin je letecky přepravováno do Spojených států, 10% do Moskvy, 10% do Holandska a odtud do dalších zemí Evropy a jiných míst světa. Pěstování růží patří k nejnósnějšímu podnikání. Jeden hektar může vynést až 65 tisíc dolarů ročně. Před deseti lety se pěstovalo pouze 10 druhů růží, ale odběratelé žádali různost a tak se nabídka rozšířila na 150 druhů nejrozličnějších druhů a barev. Nejoblíbenější červené odstíny se jmenují Madame del Bar, Red Velvet, Charlotte a Carola. Měsíčně se exportuje průměrně 150 tisíc růží. Počet se až zdvojnásobuje v měsících, kdy se slaví den svatého Valentýna - den zamilovaných, Svátek matek nebo Mezinárodní den žen.

Zajímavé je, že sazeničky se importují z Holandska, Izraele, Německa a Kalifornie, ale nejlepší místo na pěstování je na rovníku. Délka denního světla je rovnoměrná po celý rok, tedy dvanáct hodin. Když je třeba například před Svátkem matek docílit maximálního množství nebo kvality květin, bývají celé hektary skleníků uměle dosvětlovány ještě několik hodin po západu slunce. Pro pěstování růží je nevhodnější výška nad dva tisíce metrů, kde se teplota pohybuje mezi 10 až 15 stupni Celsia, ale nejsou vhodné krajiny s ledovci v dohledu. Noční mráz je škodlivý pro květiny a krupobití pro "foliaky".

Latos uspořádal pěstitelé výstavu květin na třech tisících čtverečních metrů. Zúčastnilo se 130 domácích a 70 zahraničních vystavovatelů z malých, středních i velkých firem. Jedna část výstavy byla věnována krásným a voňavým květinám. Výstava byla natolik úspěšná, že mnoho zahraničních podnikatelů projevilo zájem do tohoto oboru podnikání investovat a také více exportovat. Pořadatelé výstavy chtěli informovat a probudit zájem návštěvní-

ků o různé druhy tropických květin, ale květiny zdaleka nevyčerpávají exportní možnosti Ekvádoru.

Pokračujeme v netradičním exportu:

Žabí farmy se úspěšně zakládají od nížin přímořských oblastí až do výšky 1.400 metrů nad mořem. Chov ve větších výškách by vyžadoval vytápění, což je nákladnější. Ve chladném podnebí je totiž růst žáby pomalejší. Všude kde je vlhké tropické klima není zapotřebí nijak velkých investic. Protože žáby žijí pouze tři měsíce, nepodléhají nákazám i když nežijí v těch nehygieničtějších podmínkách.

Chov žab je poměrně jednoduchý a velmi výnosný. Francisco Bareiro, nejznámější chovatel žab v Ekvádoru prohlásil: "Mluvit před šesti lety o pěstování žab bylo utopií, ale poptávka stoupla natolik, že vznikl obrovský zájem investovat do žabiho podnikání. Nyní se pěstují žáby nejméně na deseti místech v různých okresech. 'Žně' jsou každé tři měsíce a Ekvádor exportuje osmdesát tisíc tun živých žab ročně. Čtrnáct tisíc žab váží 1.800 kilogramů a každý kilogram se prodává v Americe průměrně za sedm dolarů. To představuje čistý zisk 2,10 dolaru za kilogram."

Největšími odběrateli živých žab jsou čínské restaurace. Dalo by se jich prodat desetkrát víc, nežli se jich prozatím vypěstuje a i v Evropě je o tuto lahůdku velký zájem. Z kůže se vyrábějí řemínky na hodinky, boty, kabelky a ve Francii dokonce bikiny. Žabí střívkva se používají na výrobu chirurgických nití, které se v těle dobře vstřebávají. Žabí žlázy se používají pro kosmetické účely, na různé pomády a krémy proti slunci. Zbytky žab se suší a melou jako krmivo s vysokým obsahem proteinů pro ryby, kuřata a vepře.

Bavlna:

Poloostrov, lépe řečeno výběžek Santa Elena byl za starých časů popisován jako úrodný kraj. Když přišli Španělé, popásalo se tam kolem třiceti tisíc kusů dobytka. My jsme poznali tento kraj jako poušť, neboť byly vykáceny lesy,

aby se mohlo prodávat dřevěné uhlí do měst. Kraj se zazelenal jenom v období dešťů a to jen občas. Všude byl jen suchopár a písek. Asi před dvěma lety byla postavena přehrada a tak je možno celý kraj zavodňovat. Nyní se zde pěstují všechny druhy melounů a mnoho druhů zeleniny. Nové možnosti zemědělství podstatně zlepšilo životní úroveň obyvatelstva, ale to není všechno.

Už dříve se v této oblasti prováděly pokusy s pěstováním bavlny. V letech, kdy hodně pršelo, byly výnosy dobré, ale v době, kdy pršelo málo, měli obyvatelé mnoho práce a skoro žádný výdělek.

Dnes se místo suchopáru púda kolem silnice bělá bavlnou, jako kdyby nasněžilo. Desítky lidí jsou zaměstnáni sběrem a jsou-li zruční, nasbírají dva quintaly denně. Za ně dostanou asi deset tisíc sukrů. Pracuje se od 6.30 do 11 hodin dopoledne. Z bavlny se získává také olej a pasta vhodná pro krmení dobytka.

V místním tisku stálo: "Pro rok 1997 se očekává rekordní úroda bavlny. Letos je zaseto více než 16 tisíc hektarů bavlny, o 53% více než v roce 1996. Za jeden quintal (46kg) se dá utržit 105 tisíc sukrů (1 dolar = 4 tisíce sukrů). Bavlna se dá okamžitě prodat do továren a přebytek úrody lze exportovat. Byly zasety nové druhy bavlny s vyšším hektarovým výnosem než měly dřívější odrůdy. Proto očekáváme, že se úroda proti loňsku ztrojnásobí."

Všechny posluchače HCJB a pořadů "Dobrá novina" zdravím s přáním, aby poslech zůstal nerušený i nadále. V očekávání Vašich zpráv,

- Sestra Fialová - Kladenská, HCJB
Dpt. Checo, P.O. Box 17-17-691, Quito,
Ekvádor, Jižní Amerika -

MISIJNÍ TRAGEDIE

MAF - Mission Aviation Fellowship - misijní letecké společenství, ztratilo v září 1997 hned tři piloty. Tato tragédie se hluboce dotkla každého z nás, protože MAF misie je umístěna pouze přes hlavní cestu od komplexu budov HCJB, nemocnice a školy pro misijní děti, na okraji džungle v městečku Shell Mera. Všichni misionáři se důvěrně znají, protože jejich děti chodí společně do školy, pojmenované na památku pilota, který přišel o život spolu s dalšími čtyřmi misionáři HCJB. Ti byli před lety brutálně zavražděni domorodci. I oni odlétali ze stejného letiště.

Během první záříjové nehody přišel o život misijní pilot Job Orellana a dva ekvádorskí pasažéři. Záchraně výpravy se účastnil Dan Osterhus jako dobrovolník. K místu nehody jej doprovázel bratr Joba, Walter. Pouze jeden očitý svědek, domorodý Indián, popsal celou událost. Řekl, že v sobotu slyšel první výbuch a druhý den, slyšel další letoun, který hledal místo nehody. Viděl jak letadlo kroužilo kolem vrcholu hory, kde mohlo dojít k nehodě. Při třetím obletu Indián slyšel, že motor letadla ztichl a zanedlouho slyšel další náraz.

Protože druhý pilot havaroval asi dvacet minut pochodu od indiánovy chýše, vojenská helikoptéra přistála na pozemku domorodce a za šest hodin přivezli do Shellu první tři těla. Další dvě těla byla z trosk vyproštěna o čtyři hodiny později. Danův otec navštívil po pohřbu místo nehody s dalšími pozůstalými rodin a řekl: "Nikdy jsem neviděl tak zničené letadlo. Muži určitě zahynuli okamžitě". Všichni tři misionáři byli ženati a měli děti.

Sotva o týden později, ve čtvrtek 18. září, 1997, byl zavražděn Neal Eldrenkamp, misionář Křesťanské reformované světové misijní organizace, který v Quito pracoval s mládeží. Byl zastřešen za bílého dne zloději aut. Mezi pozůstalými jsou manželka v sedmém měsíci těhotenství a dvě malé děti.

**Ráno: v 6.30 na
9645 kHz tj. 31m
Večer: 19.30 na 12025 a
15550 kHz tj. 25 a 19m.**

Prosím, modlete se za všechny pozůstalé rodiny a bezpečí misionářů kolem celého světa. Děkujeme za modlitby!
- kas -

CO JE ANTISEMINISMUS?

(Dva názory na evangelizaci mezi Židy)

V nedávné době jsem mohl u Písma porovnávat dva názory na vztah k našim židovským bratřím. Autorem jednoho byl pan profesor Milán Balabán, který před nedávnem v Lidových novinách napsal: *"Antisemitismus nemá dnes - alespoň u nás - hrubou podobu, ale má mnoho jiných subtilnějších podob. Pronikl nejen do okrajů křesťanského myšlení, ale přímo do jeho centra. Tím nemyslím řídicí centrum, ale jeho christologii, učení o Kristu jako Spasiteli. To, když křesťan vyžaduje na Židovi, aby se nutně přizpůsobil křesťanskému učení, jinak by nemohl být spasen. Takový křesťan se dopouští nemravnosti - Židé přitom křesťany ničemu podobnému nenutí. Říkají: "Ano, vy máte svého Spasitele, ale nechtějte po nás, abychom ztotožnili Mesiáše a všechno, co s ním souvisí, s Ježíšem z Nazaretu."*

Na jaře navštívil Prahu profesor All Nations Christian College z Anglie Martin Goldsmith. Je to anglický Žid. Celá polovina rodiny, která žila v době války v Německu, zahynula v plynových komorách. Martin Goldsmith v době svých univerzitních studií uvěřil v Ježíše jako v Mesiáše a celý svůj život zasvětil misii. Třináct let pracoval jako misionář v Indonésii a Malajsii. Mnoho let vyučuje misilogii na teologické škole, přednáší po celém světě a koná praktickou evangelizaci mezi svými židovskými bratry. Jeho názor je jiný než Balabánův.

Mezi studenty teologie v Praze pověděl, že mezi některými křesťany je populární podporovat stát Izrael. Jako by stále Židé mohli být spaseni tím, že mají svou historickou zemi. **Martin**

Goldsmith pověděl, že soudobým křesťanským antisemitismem je právě zastření či dokonce zatajení evangelia o Mesiáši Židům. Naše láska k židovským bratřím se podle něj právě projeví tím, že s nimi sdílíme to nejvzácnější - naplnění a vyvrcholení Božího spasitelného díla v Boho-člověku Ježíši z Nazaréta. V této souvislosti Goldsmith ostře napadl křesťanské organizace a misie, které sice podporují stát Izrael, ale nepřinášejí či zakrývají svědectví o Ježíši.

V Izraeli jsem měl možnost se setkat s tzv. mesiášskými Židy. Jsou to ti, kteří přijali Ježíše jako Mesiáše. Pro svou víru jsou ochotni mnoho obětovat i trpět. Nejradošnější zvěstování Ježíšova evangelia jsem slyšel z úst židovských evangelizačních skupin. Je úžasné, když právě Židé nejen objeví, že Ježíš je jedním z nich, ale že je dokonce skutečným Mesiášem.

Obrácený rabin Saul Tarzenský prožíval zármutek a neustálou bolest, když viděl odmítání Ježíše mezi Židy. Až nepochopitelně si přál sám být proklet a odloučen od Krista Ježíše za své bratry, za lid, z něhož pocházel. Díky Bohu, že apoštolové, sami Židé, porozuměli Ježíšově spasitelné centrální roli, a nejen to - dovedli své židovské bratry skutečně milovat.

- Kazatel Pavel Černý -

HVĚZDNÉ VÁLKY

**"Můžeš je velký pán,
ale Musíš ještě větší"**

Problematizuje a demonizuje se všechno možné, vezměme si například jen to "širokospektrální" New Age, do něhož se již počítá i tzv. "sci-fi". Můj potomek, téměř už teenager, taktéž zírá na tyto slátaniny a vidím, že z toho má pořádně pomatenou hlavičku. Nedávno jsem mu připomínal, že přistání člověka na Marsu se plánuje na r. 2011 a on se udiveně zeptal, jak to, že lidé ještě na Marsu nepřistáli, když v těch mimozemských seriálech se míhají mezi galaxie-

20 ZÁPAS O DUŠI

mi zcela samozřejmě. Před několika dny kolidovala repríza "dobré noviny" s vesmírným seriálem "Star Trek". Péťa dostal skoro hysterický záchvat, když jsem mu nechtěl tento "superseriál" dovolit. Řekl jsem si, že moudřejší ustoupí a místo náboženského magazínu jsem se synem sledoval "hvězdné války". Druhý den Péťovi říkám: "Dávej pozor, jestli uhodnu, jak se všichni ti mimozemšťané jmenovali". On na to řekl s údivem: "Zkus to!" S jistotou říkám, že to byli čurínkové, pořouchlíci a magorci (neberte to jako navádění k neslušnosti, ale ve škole slyší 20-krát horší výrazy). Jedni měli hlavu kulatou, druzí jehlanovitou a třetí jako krychli a k tomu jsem dodal: "Proč ty, ve svých letech, nemáš vlastní hlavu a obdivuješ takové nesmysly?". Myslím, že poznámka synovi pomohla víc, než kdybych mu seriál zakázal a náboženský magazín přikázal.

Je samozřejmě, že existuje mnoho škodlivých a katastrofických scénářů, ba až démonických nesmyslů, ale přemýšlejme někdy, zda nejsou až tak hloupé, že už nejsou "démonizování hodné". Zvažme, zda by podobný přístup nebyl možný i v některých našich, až nekřesťanský vážných a neradostných publikacích a časopisech. Je pravda, že naše civilizace se začíná podobat Titaniku, který se evidentně potápí, zatímco se lidé na horní palubě ještě vesele baví. Ale vstupme sami sobě do svědomí, zda jsou naše obranné a záchranné metody skutečně účinné. Je až neuvěřitelné, jak je černo-bílé vidění mezi námi rozšířeno - navzdory obrovskému růstu informovanosti.

- V. Gregor -

PESIMISTÉ A OPTIMISTÉ

S dělením na optimisty a pesimisty jsem se setkal poprvé ve škole normalizační éry. Optimisté byli žádoucí, protože souhlasili s režimem, zatímco pesimisté byli osoby minimálně podezřelí, neboť úspěchy socialismu v nich nevy-

volávaly žádné nadšení. Mnoho pesimistů bylo mezi umělci, filozofy a dalšími zajímavými lidmi, kterým osudy socialismu neležely příliš na srdci. Nás typy škarohlídů, skeptiků a melancholiků neodolatelně přitahovaly. Domnívali jsme se, že pouze pesimisté zápasí s pravdou, zatímco optimisty jsme podezřívali, že jsou hloupí a povrchní. Určitě se vám vybavuje román Milana Kundery "Žert". Hlavní hrdina zaslal své dívce na svazáckém školení pohlednici se zlomyslnou parafrází Marxova výroku: "Optimismus je opium lidstva."

Rehabilitace optimistického postoje u mě začala až jsem se stal křesťanem. Najednou jsem objevil, že můžeme být životními optimisty, aniž bychom se nutně museli uzavřít vůči určitému druhu informací a přestat svobodně uvažovat o světě kolem nás. Jsem optimistou, aniž bych se přestal ptát, pochybovat a skepticky vrtět hlavou.

Pokud jsou věřící lidé pesimisty, nazýváme je většinou pesimisty eschatologickými. (Na vysvětlenu dodávám, že eschatologie je nauka o budoucích událostech.) Ryzí stoupenec tohoto směru (naštěstí jich není mnoho) očekává brzký zánik tohoto světa. Kolem sebe vnímá pouze příznaky zkázy a chaosu. Neexistuje nic, co by v něm vzbudilo pozitivní reakci. Stav společnosti je natolik kritický, že nemá smysl přemýšlet ani o její nápravě. Na knižním trhu se objevuje navíc literatura, která tyto postoje podporuje a utvrzuje. Autoři mapují současně mezinárodní politické dění a snaží se v Bibli objevit místa, která by bezprostředně hovořila k současné situaci. Pokud se události změní, knihy tohoto typu jsou okamžitě nepoužitelné, objevují se nicméně pohotově další. Velmi často se např. vyhlíží postava antikrista, prorokovaného posledního a nejkrvavějšího diktátora dějin. Určitou dobu se jevil jako vhodný kandidát na tuto postavu Michail Gorbačov, protože měl na hlavě rudou skvrnu. Je to názorný příklad, jak může být tato literatura zavádějící.

Dopad eschatologického pesimismu může být v některých extrémních případech přímo ničivý. Není to tak dávno, co skupina věřících v Jižní Koreji dospěla k přesvědčení, že určitého dne dojde ke Kristovu návratu na zem. Naházeli svůj majetek do řeky, opustili svá pracoviště a odešli za město. Nic se pochopitelně nestalo, proroctví bylo falešné a nebylo to v dějinách poprvé. Zklamaní lidé se vrátili zpět, zůstali však bez prostředků a v zemi došlo k oživení protikřesťanských nálad.

Možná jste získali dojem, že nevěřím v druhý příchod Kristův. Není tomu tak, jen si myslím, že by to mělo probíhat jinak, než v uvedeném případě. Znamená to jednoduše žít a procházet vším, co nám všední život připravuje za nevěšední překvapení. Určitě bych v očekávání Pána Ježíše nehledal nic složitějšího než každodenní život víry. Mám ovšem na mysli víru, která má své zrcadlo v praktických skutcích, nikoliv v náboženské obřadnosti. Dal bych na toto téma raději slovo Ditrichu Bonhoefferovi, představiteli německé vyznávající církve. Bonhoeffer byl antifašista a zúčastnil se protihitlerovského spiknutí. V roce 1943 byl zatčen a později popraven. Těsně před zatčením dokončil svou úvahu příznačně nazvanou "Po deseti letech". V roce 1943 totiž uplynulo deset let od nástupu Adolfa Hitlera k moci. Toto období bylo asi nejtemnější etapou historie 20. století. Navzdory tomu Bonhoeffer píše: *"Pro nás zůstává jen velmi úzká a často již sotva viditelná cesta přijímat každý den, jako by měl být poslední, a přece žít ve víře a odpovědnosti tak, jako by nás čekala ještě dlouhá budoucnost. Doufat v lepší pozemskou budoucnost a připravovat se na ni považují někteří lidé za něco nevážného, někteří křesťané za něco bezbožného. Věř, že smysl současného dění je v chaosu, v rozpadu řádu, v katastrofě, a stahují se do rezignace nebo zbožného ústraní, místo aby nesli odpovědnost za další život, za budoucí dílo, za přicházející pokolení. Je možné,*

že již zítra nastane soudný den; pak se rádi vzdáme práce pro lepší budoucnost, ale dříve nikoliv".

- Martin Skořepa -

KDY BUDE LÉPE?

Obzvláště v poslední době začínají lidé propadat malomyslnosti a často si povzdechnou: Kdy u nás bude lépe? Netvrdím že se máme špatně, ale "mit se lépe nebo dobře" je relativní věc, která souvisí do jisté míry s mírou občanské svobody. Podívejme se na otázku občanské svobody do minulosti.

Svět, během několikatisícileté historie, zná v podstatě jen totality. O životě poddaných rozhodovali králové, císařové a vladaři osvěcení i despotičtí. O svobodě a rovnosti nemůže být ani řeč. Antické demokracie existovaly jen pro svobodné občany, ostatní žili v nevolnictví a porobě. Historie, až na několik málo poreformačních výjimek, nezná demokracii po níž podvědomě tolik toužíme. Jak je to tedy s lidskou vládou? Z Písma víme, že člověk ponechán sám sobě na pospas je úplně, veskrze padlý a hřšný:

♦ *Z nitra totiž, z lidského srdce, vycházejí zlé myšlenky, smilství, loupeže, vraždy, cizoložství, chamtivost, zlovolnost, lest, bezuzdnost, závistivý pohled, urážky, nadutost, opovržlivost. Všecko toto zlé vychází z nitra a znesvěcuje člověka.*
(Marek 7:14-23)

Z Božího slova víme, že lidské srdce je od Adamova pádu odedičně zkažené. Naše svoboda volby je omezena jen na výběr míry zla a různých úskoků. Bez vrchnosti a vlády by spolunažívání lidstva nebylo možné, protože se nikdo nechce dobrovolně podřizovat Božím ani světským zákonům. Proto Bůh ustanovil nad národy a kmeny vládce a náčelníky.

♦ *Každý ať se podřizuje vládní moci, neboť není moci, leč od Boha. Ty, které jsou, jsou zřízeny od Boha.*
(Římanům 13:1)

22 ZÁPAS O DUŠI

Kdyby byl člověk ukázněný a ve své podstatě dobrý, nepotřeboval by vládní moc, ani stát. Díky zvrácenosti lidského nitra je i ta nejhorší vláda lepší, než bezvládní. Podle biblických principů není základním úkolem vlády řídit hospodářství, ale ustanovit zákony, které dbají na dodržování pořádku, aby lidé mohli bez obav žít a pracovat.

♦ *takže ten, kdo se staví proti vládnoucí moci, vzpírá se Božímu řádu. Kdo se takto vzpírá, přivolává na sebe soud. Vládcové nejsou přece hrozbou tomu, kdo jedná dobře, nýbrž tomu, kdo jedná zle. Chceš, aby ses nemusel bát vládnoucí moci? Jednej dobře, a dostane se ti od ní pochvaly. Vždyť je Božím služebníkem k tvému dobru. Jednáš-li však špatně, máš proč se bát, neboť nenese meč nadarmo; je Božím služebníkem, vykonavatelem trestu nad tím, kdo činí zlo. Proto je nutno podřízovat se, a to nejen z bázně před trestem, nýbrž i pro svědomí. Proto také platíte daň. Vládcové jsou v Boží službě, když se drží svých úkolů. Dávejte každému, co jste povinni: daň, komu daň; cto, komu cto; úctu, komu úctu; čest, komu čest. (Římanům 13:2-7)*

Vládní moc byla ustavena proto, aby dbala na udržování mravního pořádku. Aby mohla plnit svůj úkol, nese meč, tj. má k dispozici armádu, policii, soudy a vězeňství. Vláda s mečem zákona brání pořádek a majetek občanů. Ve výjimečných případech s mečem vykonává trest smrti. Každý člověk musí být držen v jisté mravní ohradě a překročí-li meze zákona, má se proč bát trestu. Řekli jsme si, že **není moci leč od Boha**. Bůh tedy dává každému národu a jednotlivcům takové vládcy a nadřízené, kteří neoptimalněji, podle Boží vůle, odpovídají současnému mravnímu stavu společnosti.

Zde je mravní kód, který určil Bůh ve 2. Mojžíšově knize, 20. kapitole. Nejprve čtyři přikázání týkající se našeho vztahu a povinností vůči Bohu:

1. *Nebudeš mít jiného boha mimo mne.*
2. *Nezobrazíš si Boha zpodoběním ničeho. Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit.*
3. *Nezneužiješ jména Hospodína, svého Boha.*

4. *Pamatuj na den odpočinku.*

Tuto první skupinu čtyř přikázání Ježíš novozákonně shrnul takto:

♦ *„Miluj Hospodína, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“ To je největší a první přikázání. (Matouš 22:37-38)*

První čtyři přikázání nemůže nikdo, ani žádná vláda, nikomu vnutit. Pouze ten, kdo byl Bohem povolán, je respektuje a dobrovolně dodržuje jako důsledek (ne jako příčinu) svého vyvolení.

Dalších šest přikázání se týká vztahů a povinností mezi lidmi:

1. *Cti svého otce i matku, abys byl dlouho živ na zemi.*
2. *Nezabiješ (přesněji přeloženo znamená nezavraždíš).*
3. *Nesesmilníš.*
4. *Nepokradeš.*
5. *Nevydaš proti svému bližnímu křivě svědectví - nezařeš.*
6. *Nebudeš dychtit po domě, ženě, ani majetku svého bližního; vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu.*

Tuto druhou skupinu přikázání Ježíš novozákonně shrnul takto:

♦ *„Miluj svého bližního jako sám sebe.“ Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci.*

(Matouš 22:39-40)

Nezabiješ, nesesmilníš, nepokradeš, nezařeš, nebudeš dychtit po majetku a ženě bližního, lze ustanovit zákonem. Tato přikázání může vláda od svých občanů vyžadovat a je-li to nutné, pak použije literu zákona a ve vyjimečných případech i meč.

Ctění rodičů, je Boží mandát rodinné výchovy, protože rodiče představují před dětmi pravdivý obraz Boha a mají vychovávat své potomky v lásce k Bohu a zákonu. Jestliže lidé respektují desatero, protože cti Boha, potom

Bůh ustanoví takovou vládu, která do občanských a hospodářských záležitostí zasahuje co nejméně.

- ✓ *obchodní smlouva platí, protože lež je hřích proti Bohu;*
- ✓ *faktury a dluhy se platí, protože krádež je hřích proti Bohu;*
- ✓ *soukromý majetek je nedotknutelný, protože závist a dychtění je hřích proti Bohu;*
- ✓ *nenávisť je vražda a ta je hřích proti Bohu;*
- ✓ *děti ctí rodiče, aby rodiny, stavební bloky společnosti, byly stabilní;*
- ✓ *rodiče nesmilní, protože rozbití rodiny je hřích proti Bohu.*

Takové dodržování přikázání téměř vylučuje zločin a vraždy, protože motivy zla a hříchů jsou minimalizovány. Toto je obraz ideální společnosti, ale dobře víme, že ta nikde neexistuje. Historicky se tomuto ideálu trochu přiblížilo jen několik málo společností a Bůh jim poželhal. První byli Židé:

- ◆ *Hospodin, váš Bůh, vás rozmnožil; je vás dnes takové množství jako hvězd na nebi. (Deuteronomium 1:10)*

Ve společnosti, kde se určité kritické procento lidí bojí Hospodina, tam je situace podstatně lepší. Po reformaci Bůh poželhal severozápadní Evropě a Spojeným státům. Tam kapitalismus historicky prosperoval jen proto, že přikázání "nekrást, nesmilnit, nelhat, nevraždit, nezavidět a ctít rodiče," mělo svou biblickou váhu. Dobro vyhrávalo v každé kovbojce. Kdyby vládli celé Americe jen zločinci a mafiáni, jak si ještě dnes mnozí Ameriku naivně představují, nestala by se hospodářsky a politicky nejmocnější zemí světa.

Ještě v raných sedmdesátých letech, jak znám z osobní zkušenosti, většina domů se v menších městech Ameriky ještě nezamykala. Dnes jsou ve většině měst běžné mříže a zabezpečovací systémy.

V minulosti soukromý majetek nechránily zámky, ale přikázání "nepokradeš" a vědomí, že trest bude rychle a účinně vykonán. Protože Boží přikázání

přestala platit a soudní mlýny pracují pomaleji, těžko najdeme příklad ukázkové společnosti. Demokracie západních společností dnes dojíždá jen ovoce svých předků.

Tam kde lidé na Boha zapomení, tam Bůh ustanoví takovou vládu, aby se občané báli státní moci, **protože jednají špatně a mají se proč bát.** V takových zemích omezuje vláda jednotlivce, aby společnost neovládlo násilí. Místo občanské svobody Bůh ustanovuje totality, které omezují a ničí principy soukromého hospodaření, vedou k malé produktivitě, závislosti na sociálních dávkách, vypočítavosti, lenosti a bídě řadových občanů. Bůh, dopuštěním totality vlastně minimalizuje sociální a hospodářské škody, které by nutně vznikly lži, nepoctivostí, podvody, krádežemi, dychtěním, smilněním a rozbíjením rodiny. Proto byrokracií a zákonem osedlaný občan nic pořádného nevytváří, nevymyslí, nedokáže ani nevyrobí. Když se mne lidé ptají - *kdy se to u nás vylepší* - odpovídám otázkou - **Kdy se u nás přestane krást, lhát, smilnit, zavidět a vraždit?** Odpověď většinou zní - *asi nikdy...*

Kdyby naše prosperita záležela jen na nás, tak se nikdy nedostaví. Naději však máme ve svém Stvořiteli. Každý národ má takovou vládu, jakou si svým chováním zaslouží. Kdo nemá před Bohem bázeň a úctu, má strach z vládců a ruky zákona. Boží slovo říká:

- ◆ *Počátek moudrosti je bát se Hospodina; velice jsou prozíraví všichni, kdo tak činí. Jeho chvála trvá navždy! (Žalmy 111:10)*

Je na čase, abychom přestali naříkat, malomyslnět a začali žít podle Božích principů. Boží zákon je nadčasový a jako jednotlivci máme svobodu volby, zda budeme respektovat zákony Boží nebo úpět pod další totalitou.

Bůh nikoho nenechá v nevědomosti, zahrnuje člověka láskou a péčí ne proto, že musí, ale proto, že chce. Co se mu líbí, to bez rádců a konzultantů svrchovaně uskuteční.

24 ZÁPAS O DUŠI

- ♦ *Od počátku oznamuji, co se v budoucnu stane, od pradávna, co se ještě nestalo. Pravím: Moje rozhodnutí platí a co se mi líbí, uskutečním.* (Izajáš 46:10)

Kdy u nás bude lépe? Až se Bůh svrchovaně rozhodne, až se mu bude líbit, aby bylo lépe a lidštitěji, až uvidíme, že má své věrné i u nás, může se situace změnit! Jsem skálopevně přesvědčen, že ve chvíli kdy kritická část občanů začne dodržovat zákony, **protože ctí Boha**, potom bude lépe každému z nás. - pst -

POCTIVOST, ČEST A DŮVĚRA

Úpadek sebekontroly ve společnosti

Člověk se může přiznat k lehkomyšlnosti, neukázněnosti nebo povrchnosti, může se dokonce chlubit svou nestoudností, ale nesmí připustit zbabělost či nepoctivost, neboť je-li při takovém jednání přistižen, vynese mu to přinejmenším ostudu. Jeho hanba se zmírní pouze tehdy, chová-li se nadále dostatečně poctivě a zjevně se poctivým jedincem i cítí. V zásadě můžeme poctivost rozdělit na tři způsoby poctivosti:

- ✓ **poctivost vůči sobě samému**,
- ✓ **poctivost vůči druhým a**
- ✓ **poctivost vůči světu.**

Poctivost představuje zcela zásadní prvek pro účinné vytváření blahobytu. Podvod a krádež pouze přesouvají bohatství jedněch k druhým. Pokud k nim připočteme prvek křivdy, představují spíše celkovou ztrátu užítku než prostou konstantní sumu. Jakékoli minimum poctivě nabytého majetku může být ve skutečnosti občanskou povinností, protože zabraňuje jedinci a lidem na něm závislým, být břemenem společnosti. Jakékoli další nabývání majetku můžeme připsat pouze vlastnímu zájmu. Je-li tento předpoklad správný, vyplývá z něj, že poctivost je důležitá, má-li být celkový užitek maximalizován, má-li být vytvářeno bohatství individuálně nebo pro společnost.

Význam důvěry v podnikání

Moderní společnosti nemohou vzkvést, pokud nepracují na principech důvěry, na základě předpokladu, že strany uzavírající obchod se k sobě vzájemně chovají poctivě. Jako extrémní příklad důvěry můžeme uvést země, kde denně dochází k uzavření řady obchodů v miliardových hodnotách, které jsou uzavírány pouze na základě ústních závazků. Při nich není ani nutné uplatňovat obchodní zákoník. Dohodu stvrzuje fakt, že v případě jejího porušení následuje "ztráta tváře", spolu s účinnými sankcemi (neoficiální cestou), jež vyloučí nereseriozni partnery z trhu.

Poctivost je cenná i tam, kde je "neuzitečná"

Takové vysvětlení ovšem neobjasňuje zcela, proč je poctivost cenná sama o sobě. Ti, kteří ve snaze zachránit si život nebo živobytí a nedostáli poctivosti, lhalí nebo žili ve lži, zradili dobro či důvěru, jsou často pronásledováni pocity viny. Výčitky svědomí jsou někdy natolik silné, že je mohou nakonec dohnat až do mezní situace, kdy si vezmou život, který chtěli chránit.

Základní "neuzitečnost" poctivosti ilustrují nejlépe případy disidentů v totalitních společnostech. Ti měli odvahu odmítnout panující říši lží - v umění, lidských vztazích, v politice a v odborném a vědeckém úsilí - vždy na úkor vlastní i na úkor hmotného blahobytu svých rodin, někdy i za cenu ohrožení vlastního života. Co vede muže a ženy k tomu, aby hlásali pravdu?

Poctivost a čest jsou na sobě vzájemně závislé

Naše sebeúcta a sebenaplnění závisí na naší cti, tedy na našem uplatňování svobody chovat se jinak, než jak nám diktuje naše sobectví. Sobectví, tj. "úzký" osobní zájem, můžeme vnímat jako druh otroctví, jako podřízenost té části našeho já, kterou chceme zavrhnout jako nečestnou, třebaže ji považujeme za součást nás samých a tudíž jako důvod k hanbě (podvědomý pocit získaný z pojmu prvotního hřchu).

Jedinec může mít pochopitelně často sobecký důvod dostat svým konvenčním povinností. Potom se může stát, že vydáváme za poctivost nebo hlásání pravdy jistý druh sobectví. Rovněž je pravda, že svědomí, ačkoli existuje v každém z nás a je obdivuhodné, bývá často formou domyšlivosti a exhibicionismu.

Takové úvahy celý pohled jen komplikují. Vyžadují pouze, abychom, dříve než uznáme nějaký daný komplex morálních požadavků, zkoumali typ společnosti, která jej vytvořila. I když se poctivost v některé ze svých modifikací stále vyskytuje i mezi liberálními hodnotami, čest ve starém slova smyslu přestala existovat. Lze tudíž pochybovat, zda bez poctivosti může kterákoli jiná ctnost přežít. Bez důvěry nepřežije.

Degradace cti

Převažující cynický postoj k poctivosti a následná móda čest degradovat, jako by pramenila z vyjádření spojující čest převážně se šlechtickým nebo vojenským prostředím. To je v rozporu s demokratickými hodnotami, spočívajícími v liberalismu, individualismu, rovnostářství, hedonismu a racionalismu.

Čest bývá tradičně spojována s oddaností k rodině, škole, státnímu zřízení a vlasti. To vede k závěru, že jedinec není vším, ale jeho identita závisí na institucích mimo něj, jež jsou hanobeny současně s ním, pokud se v chování odchýlí od dané normy. A co horšího, čest je tradičně přisuzována jistým lidem pouze z funkce jejich úřadu nebo hodnosti, které zastávají, a které podle našeho předpokladu automaticky vyžadují čestné chování. Tam, kde chybí jeden z motivů poctivého jednání, může jít o chování diktované do značné míry opatrností.

Zásahy státu -

chabá náhražka mizející důvěry

Hlavním a jakýmsi paradoxním charakteristickým rysem současného liberalismu je jeho posedlost úřední kontrolou. Místo, abychom si položili otázku, proč se poctivost vytrácí, raději instinktivně

hledáme další možnost jak kontrolu posílit. Avšak ctnost, i když si ji lze osvojit, nemůže být vnucena, stejně jako nemůže být nikomu vnucena víra. Vnucenou kontrolou dosáheme toho, že se jedinec navenek podrobí, ale ve skutečnosti platíme za zdánlivou poslušnost trojnásobnou cenu:

1. *hradíme náklady za kontrolu oné poslušnosti,*
 2. *omezujeme osobní svobodu,*
 3. *přispíváme k erozi samotné ctnosti.*
- Přílišné zásahy do osobních svobod ctnost ničí. Nátlak ničí důvěru, tedy schopnost věřit v poctivost druhých. Čím četnější jsou možnosti vzdorů a čím nebezpečnější jsou jeho následky, tím větší je potřeba informovat o "nesprávném" jednání nebo o podezření. Vlivem toho je většina vedena k nedůvěře a nakonec ke klamání bližních.

Pokud bychom mohli postavit všechny formy nepoctivosti mimo zákon a vytvořili proti nim skutečně účinné sankce, pak bychom dosáhli pravého opaku.

Politická "korektnost" (political correctness)

ničí důvěru, spravedlnost i poctivost
Novějším příkladem je americký pokus zavádět pseudomorálku politicky "správného jednání". Tam, kde se tento nový "bonton" uplatňuje, žije občan v neustálém strachu z udání ze strany reprezentantů údajně znevýhodňovaných "menšin". (Mezi tyto menšiny patří černoši, hispánci, homosexuálové, na jejichž ochranu existují kvóty ve formě státních zaměstnání, přijetí na vysokoškolská studia, zvýhodněné podnikatelské půjčky, dvojjazyčné vyučování, atd.). Je zajímavé, že mezi tyto menšiny patří především ženy, ač jsou ve skutečnosti většinou nejen v lidské populaci, ale i v mnoha oborech. Prapodivné pseudoobory jako např. "ženská studia" jsou vesměs etablovány na základě principů politické "korektnosti".

Není těžké si představit, jak asi přispívá politicky "správné jednání" k prohlubování "přátelských" vztahů

mezi "menšinou" a "většinou" nebo ke zmírňování skutečných nevýhod, jimiž tyto skupiny trpí.

Zásahy státu se stávají nezbytné všude tam, kde chybí poctivost a čest. Pochopitelně, že určitý stupeň kontroly je nezbytný v každé společnosti, ale myšlenka, že je státní kontrola nutná jako taková (a pokud selže, nepotřebujeme nic víc než kontrolu další), je typickou ukázkou přístupu "sociálního inženýrství", podle něhož musí mít každý "problém" své vnější "vysvětlení" a tudíž i odpovídající vnější "řešení".

Není tomu tak dávno, co naši společnost poznamenal všeobecný zvyk chovat se poctivě v maličkostech a očekávat totéž od druhých. Obě tyto tendence vyústily společně v jednu velkou věc - v jakousi všeobecnou sebeúctu, spojenou na jednom konci s obyčejnou občanskou ctností a nedogmatickým vlastenectvím. Existovaly zde zločiny pochopitelně, z nichž některé byly odpuzující (neboť naše schopnost pocívat šok a pohoršení byla dosud živá). Avšak zločinnost nebyla chápána jako "problém", ani jako všeobecné ohrožení, nýbrž jako to, čím skutečně je, tedy v podstatě morální fenomén.

Požadavek "tvrdších trestů" pro většinu delikventů se zaměřuje spíše pouze na následky morální zanedbanosti než na problém samotný. Zastánci "tvrdších trestů", takřka bez výjimek ve formě rozsudků (delšího uvěznění), mají většinou na mysli buď zločince zastrašit nebo ho izolovat od potenciální oběti, zatímco to, co by mělo být - přinejmenším a ve zřetelných a morálně smysluplných podobách - vyžadováno, je trest jako takový.

Zločinnost nevyřeší samotná kontrola, ale společně sdílená sebeúcta.

Ve svobodné společnosti nezávisí úroveň kriminality zdaleka tolik na existujících způsobech represe nebo dozoru, či absolutní přísnosti uložených trestů (i když by někdy mohly být přísnější), jako na celkovém mravním etho-

su společnosti a její pojetí trestu. Jestliže jsou mravní základy společnosti zdravé, morálně srozumitelné tresty přispívají k jejich stabilitě a slouží stejně tak zločincům, jako zákona dbalým občanům, za příklad co je to spravedlnost a jak má vypadat.

Trest jako mravní idea

Nezabýváme se zde penologií, je však nutné srozumitelně a jednoduše definovat úlohu trestu. V reálním případě by měl být okamžitý, pravděpodobný, levný, krátkodobý, odpovídající spáchanému zločinu a také s ním symbolicky související (takže delikvent musí prožít a tak pokud možno pochopit utrpení své oběti), vzbuzující respekt (a tudíž - při dodržení jistých mezí slušnosti - veřejný). Ačkoli má být trest maximálně nepřijemný v okamžiku uložení, musí být odhadnut tak, aby zločince co nejméně fyzicky poškodil a psychicky mu co nejvíce prospěl, a to zároveň tak, aby byla naplněna potřeba společnosti ukázat, že spravedlnosti bylo učiněno zadost.

Zločincovou potřebou (alespoň morální, o níž bude muset být pravděpodobně přesvědčen) je zjistit, že veškerý jeho niterný vzor se láme pod zdrcujícím tlakem oprávněného veřejného pobouření. Tento tlak by se měl zmírnit jen tehdy, projevil-li zločinec opravdovou lítost. Pokud jí nedá najevo, měl by dostat trest přísný natolik, aby v něm lítost probudil. Uvěznit člověka, ať už spáchal cokoli, do "školy" zatvrzelého zla a vychloubačnosti na dlouhá léta za cenu vysokých veřejných nákladů, neprospívá zločinci, společnosti, ani jeho minulým a budoucím obětem.

Morální výchova

Nehledě na reformu trestního řádu nemůže být zlepšení morálky ve společnosti, na rozdíl od jejího úpadku, "řízeno". Zjevně potřebujeme systematickou morální výchovu, ovšem to je komplikovaná záležitost; dokonce více než výchova samotná. Ve skutečnosti morální výchova předchází vzdělání v užším slova smyslu. Hodnotné vzdě-

lání nemůže nikdo získat, pokud nemá základy ctností nezbytných k učení: představitelství, soustředění, vytrvalost, zdvořilost, poctivost a úctu, a to jak ke svým učitelům, tak ke svému oboru.

Je jisté, že poctivost a čest, která na morálce závisí, nemá být vštěpována formálně. Nejlépe si je děti osvojí doma, kde se vyvíjejí přirozeně, jako součást každodenního procesu výchovy a růstu. O etice lze hovořit ve třídách nebo posluchárnách; mravní zásady si však osvojíme při práci, při skutečných úkolech či činnostech podporujících fantazii, vedení příkladem a vlivem rodičů, učitelů a kamarádů. Tyto vlastnosti mohou být posilovány i ve společnosti, ale budou chřadnout, pokud nebude mravní klima v rodině a ve škole přátelské. Vše možné mravokárné výklady nebo morální "katechismus", neustále omílaná příkázání s pochybným obsahem, "racionální" apel na "vlastní zájem", je pro mládež, která není hloupá, buď nesrozumitelný nebo směšný.

Morálka - význam rodiny

Morálka je účinná nejen především na "kapitální" úrovni, ale i tam, kde zapustí kořeny a vzklíčí. Výchova k morálce by samozřejmě měla být ve školách posílena, což se stane, pokud budou mít slušnou úroveň. Celý proces výchovy začíná doma. Jediná naděje na obnovení mravních hodnot spočívá v posílení role rodiny a rozvíjení dosud existujícího mravního citění rodičů. To znamená mimo jiné osvobodit je (či chcete-li chránit je) za prvé od "osvícených" oficiálních zásahů a za druhé od vlivu sdělovacích prostředků a tak zvané "pop" kultury.

Několik poznámek k tomuto problému snad postačí, abychom dospěli k nějakému závěru.

Krutost k dětem představuje velké zlo. Nepotlačíme je však tím, že zakážeme rodičům děti trestat (jak se o tom nyní diskutuje v Německu). Je totiž neméně kruté jak pro děti, tak i pro ty, s nimiž budou muset později žít, zbavit

je povědomí o spravedlnosti a odpovídajícímu chování. Kromě příkladů můžeme dětem vštěpovat základy správného chování pomocí těch nejmínějších a minimálně používaných kárných prostředků, pokud zahrnují péči rodičů o jejich bezpečný a morální rozvoj, čili jsou chápány jako odpovídající tresty a ne pouze jako svévolné vyjádření subjektivní nelibosti či nesnázi rodičů nebo jejich frustrace z nechtěné existence jejich potomka.

Jeden z rodičů je doma nutný

Dětské zájmové kroužky jsou skvělá věc. Pokud vyplňují jen určitou dobu v týdnu a v jejich vedení se střídají rodiče (většinou matky), kteří sami mají zájem o činnost svých dětí. Jednoduše dávají jakousi formu spontánním dohodám o přechodném hlídání dětí, které vždy mezi sousedy existovaly. Avšak jen máloco přesvědčí předškolní dítě, že je žádoucí, jako když ho na celý den umístíme do jeslí nebo do školky.

Přesně to podporují státy, když nutí oba rodiče pracovat. Dějají to prostřednictvím kombinace skoupých daňových úlev, prostřednictvím reklamy materialismu, feminismu a profesionální kariéry, útočící na rodinu ze všech stran. Je už samo o sobě nevhodné, je-li dítě svěřeno do péče soukromým institucím, být i do péče výkonných, kvalifikovaných a svědomitých odborníků, neboť nemožnou nahradit rodiče. Státní zařízení budou pravděpodobně ještě horší (alespoň tak se věci mají nyní).

Televize, pop kultura a morálka

Každý aspekt této systematické destrukce rodiny a tím i morálky vykořeněné z rodinných tradic, jen umocňuje další negativa. Ve chvílích, kdy mohou být vyčerpaní rodiče spolu se svými potomky, svěří je do péče toho nejspolehlivějšího sedativa - televize. Většina programů, které děti sledují, není vysloveně zhoubná. Co je na nich špatného je jejich mysl otupující prázdnota a obrovská ztráta času, která vytlačuje z dětského života nejen hru, pohyb, ale i kontakt s rodiči.

Nikdy nebyl na umrtvení dětské přirozené zvidavosti, tvořivosti a živé schopnosti rozlišovat dobro a zlo vynalezen účinnější přístroj než televize. Pop kultura přicházející ve večerních hodinách, ovlivňuje rodiče podobně jako děti a přináší takřka stejnou bezduchost jen s přidávkem větších dávek sexu. Diváci sledují nepřetržitý seriál, jehož hlavní postavy jsou zcela skutečné, zpoia vymyšlené. Hrdinové nejsou vzory pracovitosti, zbožnosti, odvahy, věrnosti, zručnosti, uměleckých schopností, oddanosti, lásky k bližnímu, vynalézavosti, podnikavosti ani jiných ctností. Jsou to víceméně lidské nuly, které za odměnu s tím spojené reklamy prodávají prázdnotu vlastního bytí.

Ve skutečnosti tyto negativní postavy v osobním životě vyhandlují lesk a slávu Hollywoodu za alkohol a tvrdé drogy. Smrt na následky nevázaného života a promiskuity je z neznámého důvodu znakem svobody a odvahy být sám sebou. Není snadné zjistit jak vážně máme problém televizního úpadku brát a jak vážně ho vnímají diváci. Je možné, že kdesi pod vším tím brakem a nesmyslností dřímají zbytky skutečné poctivosti, slušnosti a čekají pouze na ránu osudu, která nás dříve či později potká, abychom se probudili. Jinak nás přes veškeré zdání "osvobození" a všeobecně rozšířenou morální lhovost, čeká neodvratný osud úpadku a neurčitý, nevysvětlitelný pocit nespokojenosti uprostřed nebyvalého pohodlí.

*Robert Grand, Občanský Institut č. 40
Redakčně kráceno a upraveno*

JE BŮH KOMUNISTA?

Během zpravodajství o nedávných povodních jeden postižený muž prohlásil: "*Bůh musí být komunist, jinak by takovou pohromu nepřipustil*". Ani v nejmenším nesnižují utrpení a pocity lidí, kteří přišli o všechno a není podstatné, zda tento člověk ztratil všechno. Tento postižený měl zřejmě na mysli bolševické způsoby, na něž si až moc

dobře pamatují z dětství. Tehdy rudí mocipáni přišli a ukradli na co přišli. Otec ukryl, jak se tehdy říkalo "nakřečkoval", jeden ze dvou psacích strojů své znárodněné kanceláře předtím, než jsme byli vystěhováni z pražského bytu, a otec nasazen do dolů. Podobnou hrůzu a bezmocnost nad ztrátou svých domovů a majetku prožívali lidé během živelné pohromy.

Takové prohlášení ve chvíli zoufalství stojí za zamýšlení. Ukážeme s na příkladu Boží ekonomie, když prominete, že je od komunistické vlády obrácena o celých 180°. Komunisté nebo středolevá vláda, vezme ze zisku těm kdo pracují a zdánlivě přerozdělí jejich bohatství těm, kdo se namáhají méně, přičemž jim značný kus přerozdělovaného uvízne ve vlastních kapsách.

Přerozdělování hmotných statků je nejčastější příčinou špatné pracovní morálky, nehospodárnosti, korupce a zatvzelenosti lidského srdce. Lidé se neradi vzdávají výsledků svého úsilí a práce nedobrovolnou cestou. Proto všude tam, kde se přerozděluje, vládne jistá forma útlatku, osobní nesvobody, dochází ke zneužívání moci a rostoucí závislosti občanů na státních programech a dotacích. Díky stálému přerozdělování majetku roste byrokracie, která paralyzuje společnost a ubíjí osobní iniciativu. Takové země zůstávají stranou technologického a ekonomického rozvoje. Proto můžeme říci, že ve středových společnostech těžko objevíme nějaké velkolepé objevy nebo vynálezy. Prosím, abych byl dobře pochopen. Když mluvím o tom, že technologický a kulturní pokrok byl dosažen ve středových společnostech, tak jen v těch, kde měli lidé bázeň před Hospodinem a kde platilo "nezabiješ, nepokradeš, nesesmilníš, nevydáš křivé svědectví, nebudeš dychtit po majetku bližního" a kde příkázání "cti otce i matku svou", tedy rodina, neztratila smysl. To bylo krédem společnosti, která přispěla nezanedbatelným dílem k rozvoji vědy, techniky a kultury.

Bez dodržování Božích přikázání účinně nefunguje žádná společnost ať jí dáme jakýkoliv přívlastek. Hříšný člověk musí žít pod vyšší autoritou. Buď má dobrovolnou bázeň před Hospodinem, v tom případě společnost nepotřebuje silný policejní stát, čemuž se říká demokracie; nebo bázeň před Hospodinem nemá a v tomto případě stát diktuje téměř vše, od ekonomie, až po přerozdělování formou vysokých daní. To je nesvoboda a nedůstojná poroba.

Pojďme ale dál. Zmnožení jakékoliv komodity je zákonný princip. Čím více mám peněz, tím jich mohu získat zákonnou cestou více, protože přinesou ať už investicí, nebo úrokem další peníze. Čím více znám jazyků, tím snadněji se naučím další a další. Když umím počítat, naučím se odčítat; když umím odčítat, naučím se násobit; když umím násobit, naučím se dělit; když umím dělit, naučím se odmocňování, pak mohu přistoupit k diferenciálním počtům: umím-li dobře matematiku, fyzika jde jako po másle. Kdo ale nezačne se sčítáním, vše vyšší je mu uzavřeno. Podívejme se na tento princip růstu biblickýma očima:

♦ *Bude tomu, jako když člověk, který se chystal na cestu, zavolal své služebníky a svěřil jim svůj majetek; jednomu dal pět hřiven, druhému dvě, třetímu jednu, každému podle jeho schopností, a ocestoval. Ten, který přijal pět hřiven, ihned se s nimi dal do podnikání a vyzískal jiných pět. Tak i ten, který měl dvě, získal jiné dvě. Ten, který přijal jednu, šel, vykopal jámu a ukryl peníze svého pána. Po dlouhé době se pán těch služebníků vrátil a začal účtovat. Přistoupil ten, který přijal pět hřiven, přinesl jiných pět a řekl: „Pane, svěřil jsi mi pět hřiven; hle, jiných pět jsem jimi získal.“ Jeho pán mu odpověděl: „Správně, služebníku dobrý a věrný, nad málem jsi byl věrný, ustanovím tě nad mnohým; vejdi a raduj se u svého pána.“ Přistoupil ten se dvěma hřivnami a řekl: „Pane, svěřil jsi*

*mi dvě hřivny; hle, jiné dvě jsem získal.“ Jeho pán mu odpověděl: „Správně, služebníku dobrý a věrný, nad málem jsi byl věrný, ustanovím tě nad mnohým; vejdi a raduj se u svého pána.“ Přistoupil i ten, který přijal jednu hřivnu, a řekl: „Pane, poznal jsem tě, že jsi tvrdý člověk, sklízíš, kde jsi nesel, a sbíráš, kde jsi nerozsypal. Báł jsem se, a proto jsem šel a ukryl tvou hřivnu v zemi. Hle, zde máš, co ti patří.“ Jeho pán mu odpověděl: „**Služebníku špatný a líný, věděl jsi, že žnu, kde jsem nezašel, a sbírám, kde jsem nerozsypal. Měl jsi tedy dát mé peníze peněžníkům, abych přišel a to, co mi patří, si vybral s úrokem. Vezměte mu tu hřivnu a dejte tomu, který má deset hřiven! Neboť každému, kdo má, bude dáno a přidáno; kdo nemá, tomu bude odňato i to, co má. A toho neužitečného služebníka uvrhnete ven do temnot; tam bude pláč a skřepění zubů.**“*

(Matouš 25:14-30)

Je jisté, že Pán Ježíš hovoří o duchovním zúročování, o duchovní ekonomii. Přesto ale, Pán Ježíš Kristus srovnává legitimní duchovní zúročování s legitimními investičními úroky. Tak jako hospodářské investice rozmnožuje hodnoty a majetek, tak duchovní investice, vyučování evangelia, rozhojní Boží majetek, tj. počet těch, kdo náleží Bohu. Ježíš by nemohl přirovnat růst svého duchovního království ke zvětšování hmotného majetku, kdyby byly soukromé hospodářské investice něco nepřijatelného.

Kdo neinvestuje svěřený majetek, ať duchovní nebo hmotný, je špatný a především líný služebník. Ten kdo nemá, protože je líný, tomu má být a na věčnosti bude ubráno. Bible rozhodně nenabádá, abychom takovému člověku pomáhali přímo či nepřímo jakýmkoliv tzv. sociálním přerozdělením majetku pilných, pracovitých a snaživých. Apoštol Pavel to dosvědčuje veršem, který si vypůjčil náš první komunistický prezident Klement Gottwald:

30 ZÁPAS O DUŠI

- ◆ *Když jsme u vás byli, přikazovali jsme vám: **Kdo nechce pracovat, ať nejí!** (2. Tesalonickým 3:10)*

Boží slovo pamatuje na ty, kdo nemají, protože jsou staří, nemocní, tělesně nebo duševně postižení, nebo ti kdo přišli o majetek nějakou katastrofou:

- ◆ *Tu mu ti spravedliví odpovědí: 'Pane, kdy jsme tě viděli hladového, a nasytili jsme tě, nebo žízňového, a dali jsme ti pít? Kdy jsme tě viděli jako pucešného, a ujali jsme se tě, nebo nahého, a oblékli jsme tě? Kdy jsme tě viděli nemocného nebo ve vězení, a přišli jsme za tebou?' Král odpoví a řekne jim: 'Amen, pravím vám, cokoliv jste učinili jednomu z těchto nepatrných bratří, mně jste učinili.' ... cokoliv jste neučinili jednomu z těchto nepatrných, ani mně jste neučinili.' A půjdou do věčných muk, ale spravedliví do věčného života.' (Matouš 25:37-46)*

Bůh ctí soukromý majetek tak, že jeho ochranu zakotvil v desateru a je mu odporná už jenom pouhá závist.

- ◆ *Nebudeš dychtit po domě svého bližního. Nebudeš dychtit po ženě svého bližního ani po jeho otroku ani po jeho otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, vůbec po ničém, co patří tvému bližnímu.' (Exodus 20:17)*

Bůh má ke komunistické nebo státně socialistické ideologii nejdál. Komunisté se vyznačují třídním bojem - závistí a krádeží. Jejich motiv je vzít a sebrat na co položí ruce. Kolika sedlákům odvedli násilně dobytek? To bylo výslovné porušení 10. přikázání! Kolik domů a majetku sebrali a dodnes nevrátili církvi, spolkům, rodinám, podnikatelům a emigrantům! Podobně jednájí i mnozí dnešní "podnikatelé". Pochopme, to nejsou investoři z biblického pohledu, to jsou z biblického hlediska zloději, i když je dosud chrání nemorální zákon.

Investujeme do Boží duchovní ekonomie vše co máme. Čím více víme o Kristu, tím více budeme toužit vědět. Čím více víme, tím více rosteme, tím

jsme posvěcenější. Čím jsme posvěcenější tím více Boha milujeme, svědčíme, a můžeme jím být usměrněni a použiti. Vzestup a růst je nepřetržitý.

- ◆ *Semeno v dobré zemi jsou ti, kteří uslyšeli slovo, zachovávají je v dobrém a upřímném srdci a s vytrvalostí přinášejí úrodu. Nikdo přece nerozsvítí světlo a nepřikryje nádobou ani je nedá pod postel, ale dá je na svícen, aby ti, kdo vcházejí, viděli světlo. Nic není skrytého, co jednou nebude zjeveno, a nic utajeného, co by se nepoznalo a nevyšlo najevo. (Lukáš 8:15-17)*

Nechci domýšlet opak, pád - odloučenost od Boha, pekelný chaos, musí potom také nepřetržitě vzrůstat, protože nenávisť k Bohu stále roste. Kdo nemá následkem lenivosti, ten zchudne ještě více; s lenochy nemá Bůh slitovány:

- ◆ *Dávejte tedy pozor, jak slyšíte: Neboť kdo má, tomu bude dáno, a kdo nemá, tomu bude odňato i to, co nemalí, že má.' (Lukáš 8:18)*

Mělo by nám být jasné, že i píle služebníků bude Bohem odstupňované odměněna. Kdo má, díky své pili, ne nepoctivosti a zločejně, tomu bude přidáno ještě víc.

- ◆ *Přišel první a řekl: 'Pane, tvoje hřivena vynesla deset hřiven.' Řekl mu: 'Správně, služebníku dobrý, poněvadž jsi byl věrný v docela malé věci, budeš vládnout nad deseti městy.' Přišel druhý a řekl: 'Pane, tvoje hřivena vynesla pět hřiven.' Řekl mu: 'Ty vládni nad pěti městy!' (Lukáš 19:16-19)*

Investujeme do znalostí a poznávání Božího písma, Bůh není v ekonomii svého království komunista ani sociální rovnostář.

- pst -

RÁDIO PROGLAS:

Brno: 107.5 MHz,

Hostýn: 90.6 MHz

Praděd: 93.3 MHz

SVRCHOVANOST BOHA

Mnozí křesťané přijímají Boží plán a úmysl jako samozřejmou pravdu víry, přitom ale stále podléhají pokušení popírat rozkvět této pravdy. Je-li totiž Bůh svrchovaný vládce stvořeného řádu, pak samozřejmě ovládá všechny přírodní procesy a události, včetně těch, které se nám jeví jako naprosto nahodilé (losování - Přísloví 16:33; šíp v bitvě - 1. Královská 22:28,34). Zdánlivě "chaotická hra náhody" odhaluje zcela předurčenou skladbu veškerého dění. Náš pohled nemá v oblasti hodnocení událostí a pochodů ve vesmíru první ani poslední slovo.

Svobodná vůle

Boží svrchovanost ve vesmíru i ve světě člověka neomezuje. Neomezuje svobodu našich voleb. Naopak, Boží svrchovanost svobodu voléb vlastně umožňuje. To, co svobodnou volbu skutečně ničí, jsou představy o nezávislosti autonomní vůle. Dříve než si ukážeme jak svoboda lidské volby zapadá do Boží svrchovanosti, je třeba si vysvětlit pojem Boží svrchovanosti a lidské zodpovědnosti. Učí Bible skutečně, že Bůh ovládá lidské volby, a přesto jsou tyto volby ryze svobodné?

♦ *Člověku je dáno pořádat to, co má na srdci, ale na Hospodinu záleží, co odpoví jazyk. (Přísloví 16:1)*

Mnozí křesťané připouštějí, že člověk sice činí plány, ale jeho život je řízen Bohem. Problém však vyvstává s otázkou, zda Bůh ovládá i hříšné volby člověka. I zde je Bible zcela jednoznačná (Skutky 4:27-28). Nejvážnější zločin, který byl dopuštěn, je ukřižování Ježíše Krista. Ať již se snažíme tuto pravdu obcházet jakkoli, Bible prohlašuje, že Kristovu smrt nadkretoval sám Bůh. Přesto za Kristovu smrt nesou vinu ti, kdo naplnili Boží výnosl Druhá kapitola Skutků, 23 verš, prohlašuje, že Kristus byl odsouzen a popraven v souladu s Božím svrchovaným plánem a ti, kdo Ho nechali ukřižovat, byli zodpovědní za svůj bezbožný čin.

Skutečnost ukřižování Krista nás možná nepřesvědčí okamžitě o tom, že Bůh svrchovaně ovládá veškeré dění, ale v každém případě by měla zdůraznit Boží záměr a napomenout nás kdykoli se snažíme na základě lidského měřítka reality reptat proti Boží vůli. Herodes, Pilát a Izraelci nebyli bezmocné loutky. Pilát si byl vědom své moci, přesto mu Ježíš Kristus řekl, že nemá žádnou pravomoc, kdyby mu nebyla dána Bohem shůry (Jan 19:11). Pilátův soud spadl do svrchovaného řízení Boha.

Bůh v Písmu jasně říká, že ovládá a řídí veškeré dění, i to hříšné, aniž by omezil lidskou osobnost na roboty. Boží svrchovanost a lidská zodpovědnost jsou plně slučitelné vlastnosti a existují souběžně.

Tuto skutečnost Písmo potvrzuje na nejednom místě (Genesis 50:20 - Josef; Exodus 8:15,32, 9:34 kontra Exodus 7:13-14, 22, 8:19, 9:7, atd. - faraón; Jób 1:12, 2:6-7, Jób 1:21, a pod.).

I když žijeme podle svých plánů a úmyslů, Bůh je používá k docílení Svých plánů a úmyslů (Filipenským 2:12-13). Boží svrchovanost tak naplňuje lidskou zodpovědnost. Konáme, protože On činí. Písmo samo je důkaz souladu Boží svrchovanosti a lidské svobody volby. Nevěříme-li v tuto biblickou pravdu, tj. že Bůh může používat svobodné činy svého stvoření, aby skrze ně docílil to, co zamýšlí, pak budeme pochybovat o tom, že Bible je vdechnuté Slovo Boží.

Vůle Boží

Boží svrchovanost mimo jiné znamená, že Boží vůli nelze zmařit. Chce-li Bůh, aby se něco stalo, pak se to stane a Jeho věčné úmysly budou naplněny.

"Vůli Boží" však můžeme chápat i v jiném smyslu. Boží vůli lze přestoupit a porušit. Pokaždé, když hřešíme, porušujeme neměnnou vůli Boží. Bůh nám dal své zákony a pravidla, ale protože jsme hříšní, tato pravidla vědomě porušujeme, a tím přestupujeme Boží vůli. "Vůli předpisů" a nařízení tedy lze neuposlechnout.

32 ZÁPAS O DUŠI

Písmo ale odkazuje na Boží vůli ještě v jiném smyslu. Je to Boží vůle, která ukazuje na skutečnost, že Bůh nadekretoval vše, co se stane (Izajáš 46:10). Chaos nastává v okamžiku, kdy přestaneme rozlišovat jednotlivé aspekty Boží vůle. Toto rozlišování však není nijak obtížné a navíc jej vyžaduje samo Písmo.

Žádný ryzí křesťan ani na vteřinku nepochybuje, že Bůh může učinit cokoli, co chce učinit. Pokud Bůh něco neučiní, pak to není proto, že není schopen, ale protože to nemá v plánu.

Uznáváme-li, že Boží záměry nemůže nikdo zmařit, pak neprotiřečíme skutečnosti, že lidé neposlušností porušují Boží morální zákon a Jeho zjevenou vůli. Vyvstává ale ještě jiná otázka: Řídí-li Bůh lidskou neposlušnost, jsou naše volby ještě svobodné?

V rámci charakteristických vlastností Boží svrchovanosti, rozlišujeme:

(a) svrchovanou Boží vůli a

(b) svrchovanou Boží moc.

Svrchovaná Boží vůle (ř. *boüle* nebo *thelema*) je v Písmu presentována a zdůrazňována jako konečná příčina všech věcí a jevů. Z této vůle je odvozeno: stvoření a zachování (Žalm 135:6; Jeremiáš 18:6; Zjevení 4:11); vláda (Příšloví 21:1; Daniel 4:35); vyvolení i věčné zatracení (Římanům 9:15,16; Efezským 1:11); utrpení Krista (Lukáš 22:42; Skutky 2:23); regenerace (Jakub 1:18); posvěcení (Filipenským 2:13); utrpení věřících (1. Petr 3:17); lidský život i jeho cíl (Skutky 18:21; Římanům 15:32; Jakub 4:15); dokonce i nepatrné věci života (Matouš 10:29). Křesťanská teologie vždy uznávala, že Boží vůle je konečná příčina všech věcí.

Další a nejběžnější **rozlišení Boží vůle** je rozlišení na vůli **skrytou a zjevenou**.

Skrytá vůle představuje vůli Božího výnosu, dekretu, která je z velké části skryta v Bohu, zatímco zjevená vůle je vůle předpisu, příkazu, a ta je zjevena v zákoně a evangeliích. Toto rozlišení je založeno na 5. Moj 29:29.

Skrytá vůle Boží patří ke všem věcem, které chce Bůh učinit nebo dopustit, a tyto jsou tedy naprosto, absolutně a neměnně ustanoveny. Je zmíněna v Ž 115:3; Da 4:17,25,32,35; Ř 9:18,19; 11:33,34; Ef 1:5,9,11. aj.

Zjevená vůle předepisuje povinnosti člověka a představuje způsob, jakým může člověk prožívat Boží požehnání. Je zmíněna v Mt 7:21; 12:50; J 4:34; 7:17; Ř 12:2. Zjevená Boží vůle je přístupná všem a není od nás daleko - Dt 30:14; Ř 10:8.

Otázka Boží vůle ve vztahu k hříchu

Doktrína Boží vůle vždy vzbuzovala vážné otázky, z nichž mnohé nebyly nikdy vyřešeny, a které člověk pravděpodobně nebude schopen nikdy vyřešit. Jestliže Boží skrytá vůle také určila nebo rozhodla o vstupu hříchu do světa, pak je Bůh původcem hříchu a skutečně chce něco, co protiřečí Jeho mravní dokonalosti.

Arministé se této obtížné otázce snaží vyhnout tím, že činí Boží vůli, dopouštějící hřích, závislou na Božím "předzvěděním" chování, které si člověk vyvolí, tj. Bůh dopouští hřích až na základě své předem dané vědomosti o tom, jak se člověk zachová. Poté tvrdí, že Boží předzvěděním hříchu nečiní Boha zodpovědným za hřích.

Reformovaná teologie zastává názor (na základě pasáží jako Skutky 2:23), že Boží Skrytá vůle zahrnuje také hříšné činy člověka, ale, že tato žádným způsobem nečiní z Boha autora hříchu. Zcela otevřeně připouští, že není schopna tuto obtížnou otázku vyřešit a odmítá arministické řešení jež omezuje svrchovanost Boha, což je v rozporu s jasným biblickým učením. Přesto poskytuje velmi nápomocné rozlišení, tj. že Boží vůle v souvislosti s hříchem není vůle hřích *činít*, ale prostě hřích *dopustit*. Bůh činí pouze morální dobro. Tato terminologie je možná za předpokladu, že je správně pochopena. Jiní poukazují na to, že z Boží vůle "dopustit hřích" nevyplývá Boží chtění nebo potěšení z hříchu.

Otázka svobodné vůle

Co je svobodná vůle? Tato otázka činila problémy zastáncům svobodné vůle člověka od počátku její popularizace. Prověříme-li si však definice, které tyto obhájci předkládají, poněkud blíže, zjistíme, že svobodná vůle, jak je běžně chápána, se neslučuje s jejím biblickým pojetím. Ježíš vysvětluje funkci svobodné vůle velmi prostě, samozřejmě nikoli tak, jak by mnozí očekávali: Matouš 12:33-37. V této pasáži Ježíš učí, že volby pocházejí ze srdce. Vůle nepřikazuje srdci, nýbrž srdce přikazuje vůli. V rámci této skutečnosti je nutno pohlížet na tři základní body, které Ježíš činí.

1. **Slova a činy** jsou ovoce naší lidské povahy, tj. zjevují naši povahu. Dobrá povaha, dobré srdce bude plodit dobrá slova a zlá povaha, zlé srdce bude plodit zlá slova. Dobrý strom nese dobré ovoce, špatný strom nese špatné ovoce. Naše slova a činy jsou tedy stanovené nikoli naší autonomní, nezávislou vůlí, ale právě naším srdcem, povahou, ať dobrou nebo zlou.

2. Jestliže **naše povaha** určuje naše slova i činy, pak zlá povaha nemůže, není schopna plodit dobrá slova. Tato neschopnost, toto vazalství je zapříčiněno stavem **vlastního srdce**. Člověk je svázán tím, co chce, čeho žádá. **Srdce, povaha**, tedy pracuje jako omezující princip. Jelikož chtění vychází ze srdce, pak člověk není z vnějšího nucen činit to, co činí. Jednoduše řečeno, chce, co chce, kvůli svému srdci. Zlí lidé sice konají to, co *chtějí*, svobodně, ale nejsou svobodní, aby mohli konat to, co by *měli*.

3. **Naše odpovědnost** před Bohem není ani v nejmenším omezena právě proto, že naše volby vycházejí z našeho srdce. Naše myšlenky, slova a činy jsou vymezeny stavem našeho srdce. My budeme Bohem souzeni na základě našich činů protože ty zrcadlí naše srdce. A naše srdce jsou taková, jaká jsou. Volba z nich vybere jen to, co z nich vychází, a vychází z nich to, co je vytváří.

Podstata tedy ovlivňuje volbu, nikoli volba podstatu. V důsledku této skutečnosti není nikdo schopen činit volby proti nejsilnějšímu puzení podstaty. To je neúprosný zákon a neexistují výjimky. Zdroj tohoto zákona se nachází v Bohu, jehož volby vyplývají z Jeho neměnné a svaté povahy. Ježíš nás učí, že nikdo nemůže říci: "Ano, rozhodl jsem se (zvolil jsem si), že budu konat toto, ale moje nejsilnější touha byla konat tamto." Podle definice, to konání které volíme, je tím, které chceme konat. Samozřejmě, můžeme mít jiné touhy, a tyto mohou být velmi silné (Římanům 7:18-23), ale to, co nakonec učiníme, je to, co jsme v posledku chtěli činit nejvíce. Jsme tudíž zodpovědní za volby, které jsme učinili.

Z hlediska toho, co jsme doposud zvážili, vidíme, že hovořit o svobodné vůli jako o něčem nezávislém uvnitř nás, o něčem, co nám umožňuje jednat v jakémkoli směru bez ohledu na motivaci našeho srdce, je nepřesné a zavádějící. Pokud by něco takového existovalo, tj. stvoření, které volí mimo touhy svého srdce, pak bychom mu netleskali jako vzoru svobodné vůle, ale spíše lítovali jako sbírku neduchapřítomných voleb.

Volby učiněné mimo touhy srdce nejsou výrazem svobody, ale projevem ztřeštěnosti. Vůle zdravého člověka může volit jen v souladu s jeho intelektem. Rozhodnutí vůle uspokojuje pocity a bere ohled na touhy srdce.

Svobodná vůle není biblický termín. Bible se vlastně o svobodné vůli, jak je běžně lidmi chápána, vůbec nezmiňuje. Proto je lépe hovořit o svobodné volbě člověka.

Svobodný člověk je ten, který není svázán žádným vnějším nucením a může svobodně konat to, čeho si jeho srdce žádá. Na tento druh svobody budeme odkazovat jako na "**přirozenou svobodu**", kterou vlastní všichni lidé. Toto je pravá svoboda a jako taková představuje dar od Boha. Pod dohledem Boha mají všichni lidé,

jak křesťané tak nekřesťané, přirozenou svobodu zabočit doleva nebo doprava. vybrat si čokoládu nebo zmrzlinu, atd. To záleží zcela na jejich chtění. Boží "předustanovení" je sice příčina těchto chtění, ale přitom dané tužby neznásilňují ani neruší.

Všimněme si, že přirozená svoboda není totéž, co svoboda od hříchu, kterou budeme nazývat "**morální svoboda**" (viz rozlišení těchto druhů svobody ap. Pavlem v Římanům 6:20-22).

Otroctví hříchu, protiklad morální svobody, je právě otroctví. Přirozenou svobodu však nezruší ani hřích.

Otrok hříchu:

- ✓ je svoboden pokud jde o spravedlnost, ale není osvobozen od vlastních tužeb;
- ✓ miluje hřích a v důsledku poslouchá jeho impulsy;
- ✓ jako padlé stvoření, je přirozeně svoboden činit, co chce, což je pokračování v hříchu;
- ✓ není svoboden chtít spravedlnost, protože jeho hříšné srdce nemiluje to, co je správné.

Stejně jako všichni lidé, ani on není svoboden si zvolit to, co je pro něj odpuzující; a odpuzující je pro něj pravá zbožnost.

V oblasti mravnosti je svoboden v omezeném smyslu - je osvobozen od vlády a řízení spravedlnosti. Když Bůh člověka z milosti osvobodí z vazalství jeho vlastního hříchu (z otroctví zvrátenosti srdce), stane se z něj Boží služebník. Jako Boží otrok pak s novým srdcem svobodně následuje Krista. Křesťan je morálně osvobozen z otroctví hříchu a může svobodně žít ve službě spravedlnosti.

Boží svrchovanost vs. lidská svoboda

Jestliže Bůh předem ustanovuje všechno, co se stane, mají lidé nějakou svobodu?

Lidé se většinou ocitají v pozici jednoho ze dvou extrémů - buď považují lidskou svobodu za něco, co nepatří do biblického rámce, anebo tvrdí, že

soudržnost Boží svrchovanosti a lidské svobody je "nelogická" a řeší své dilema omezením Boží svrchovanosti ve prospěch lidské nezávislosti.

Popírání Boží svrchovanosti je přirozená chyba, kterou lidé činí při nejmenším od doby apoštola Pavla (Římanům 9:19). Pokud začneme zvažovat vztah nekonečného Boha ke konečnému stvoření, pak skutečně máme problém chápat, jak může existovat pravá přirozená svoboda spolu se svrchovaným Božím dozíráním nad každou událostí ve vesmíru.

Usmíření těchto dvou biblických pravd musíme hledat v mysli Boží, nikoli lidské. Pro Boha to samozřejmě není problém, který by Mu nedal spát. Ten nedá spát pouze naší omezené mysli, která se snaží obsáhnout neobsažitelné.

Svrchované neodvolatelné právo Tvůrce není s přirozenou svobodou a zodpovědností člověka neslučitelné. Jak by mohlo? Bible je uči oboji současně, někdy dokonce v témže verši (Matouš 18:7).

Uvedli jsme si, že volby, které uskutečňujeme, vycházejí z našeho srdce, z naší povahy. Uznáme-li tento biblický fakt, pak není možné, aby byla nějaká volba zcela autonomní, nezávislá. Pokud by existovala nezávislá volba - naprosto bezdůvodná - pak bychom ji v žádném smysluplném pojetí nemohli nazývat volbou. Museli bychom říci, že to byla nahodilá událost. "Nezávislá volba" je stejně rozporuplný pojem jako "kulatý čtverec".

Pokud bychom z oblasti lidských voleb odstranili Boží osobní svrchovanost, co by zbývalo? Pouze slepý, neúprosný fatalismus. Vůle prostě nemůže řídit srdce. **Odstraňme Boží vládu nad srdcem člověka, jak v "dobrém úmyslu" činí mnozí křesťané s ospravedlněním, že tato je údajně neslučitelná se svobodnou vůlí, a to, co nám k řízení srdce zůstane, bude hmotný vesmír. Tato filosofie se nazývá determinismus.**

Jediný biblický závěr je ten, že člověk jako stvoření je svoboděn činit, co se mu zlíbí, ale tuto svobodu má jen díky tomu, že ji Bůh dává, udržuje a dokonale ovládá.

Pokračování přístě

- Pavel. Bartoš - (redakčně upraveno)

KLONOVÁNÍ

Už samotné slovo - klonování - vyvolává představu jurských parků a hvězdných válek, kde se navzájem pobíjejí bezcitní mutanti a představují nejrůznější zrůdy. Klonování se stalo v poslední době horkou tématikou a mnozí, obzvláště mladí lidé, nerozlišují mezi skutečností, fantazií autorů a trikových možnostmi filmové produkce. Do redakce jsme dostali několik dotazů, co tomu říká Bible a křesťané? Nedávno upoutal i moji pozornost článek na toto téma v jednom americkém křesťanském časopise. Ve stručnosti se s vámi o některé myšlenky v upravené podobě podělím.

V březnu 1997 proběhla vědeckým světem a tiskem zpráva, která z fikce učinila vědeckou skutečnost. Jakoby se uskutečnilo nemožné. Ovečka "Dolly" přišla na svět bezpohlavně. Dolly se vyvinula z buňky odebrané z vemínka ovečky, jež nebyla oplodněna spermatem berana. Dolly je totožným genetickým obrazem své "matky", lépe identické "sestry".

První spekulativní myšlenky nás napadnou v pořadí vlastní důležitosti. Sportovní fanoušek si představuje hokejové mužstvo sestavené ze samých Jaromírů Jágrů; nemocný člověk doufá v klonování, kdy lékařská věda spolu s genetickou biotechnologií vypěstuje a bude sklízet náhradní orgány - srdce, játra, oči, klouby, atd. Fantazii, co všechno by se dalo podnikat se ztročenými klonovanými lidskými mutanty, se meze nekladou.

Kauza klonování je eticky velmi citlivá otázka. City a rozum se vzájemně bijí. Celý předmět a spor, zda klonovat

či neklonovat, má i další než morální stránku. Jak by se na klonování měl dívat křesťan v této době nesmírného vědeckého pokroku a mravního relativismu? Jak se biblicky orientovat v převládajících emocích a názorech?

Tak jako všichni lidé, tak i křesťan zasazuje každý nový objev, tedy i problematiku klonování, do rámce osobního světónázoru. Ateista zasazuje vše co jej obklopuje do rámce v němž není místo pro žádného boha. Teista zase do rámce v němž nějaký bůh je. Bez filosofické předpojatosti, bez základního pohledu na svět, bez jednotky míry, nemůže nikdo nic posoudit ani popsat, protože by to neměl čím poměřit. Názorová předpojatost je nevyhnutelná nutnost. Každý člověk je předpojatý a nějaký světónázor má a ten se většinou během života dynamicky vyvíjí a mění.

Křesťan k problematice klonování přistupuje s bázní před Hospodinem. Bohabojnost je prvotní mechanismus k ohmatání světa, čehokoliv neznámého a nového. Každá jeho myšlenka musí být v souladu s postušeností Kristu. Protože Kristus má ve všem absolutní přednost, křesťan nezačne rozebírat celý problém z hlediska toho co udělal nebo dokázal člověk, ale začne jej nejprve rozebírat z hlediska - co řekl Bůh. Písmo je nutný, Bohem daný standard, podle něhož budeme posuzovat veškeré stvoření včetně lidských a vědeckých úspěchů. Deváté přikázání nám přikazuje, abychom byli pravdivými svědky.

A. Podívejme se nejprve na to, co je a co není klonování.

Než použijeme světlo Písma, abychom biblicky prozkoumali ovečku Dolly, musíme nejprve porozumět tomu, co to je klonování.

1. Klonování, co na něm není nové

Zkušenost, že rodiče geneticky určují vlastnosti potomstva, není nic nového. Už i naši předkové ve víře měli "genetické znalosti". Ve 30. kapitole Genesis se dočteme, že všechna Lábonova načernalá jehňata a skvrnitá ků-

zlata se stala Jákobovou mzdou. Jákob byl velmi zkušený a dokonalý pastevec, dnes bychom řekli zámožný "genetický inženýr". Měl mnoho ovcí a koz, i slušky a služebníky, i velbloudy a osly... Jákobův selektivní chov nebylo to, co nazýváme klonováním. Klonování je duplikace genetického kódu, tedy genetického programu, klonovaného organismu.

Většina lidí si myslí, že toto kopírování je něco relativně nového. Není. Žáby byly klonovány již v roce 1952, před 45 lety. Proto první dokonale okopírování savce, ovečky Dolly, by nemělo být takovým překvapením, obzvláště, když pokusy klonování lidí se provádějí již od roku 1993.

Embryologové University George Washingtona v roce 1993 vzali 17 lidských zárodků, embryí, které byly dvou až osmibuněčné, roztrhli je, a ve skle je nechali dělit. Některé se rozdělily až do dvaatřiceti buněčných embryí, což je dostatečně velký zárodek, aby mohl být úspěšně implantován (vsazen) do dělohy náhradní matky k normálnímu donošení. Zatím nebyly použity náhradní matky, proto všechny žijící lidské pokusné zárodky umírají. Ve světle těchto pokusů, příchod ovečky Dolly nikoho zaskvěceného nemohl tak moc překvapit. Je jenom otázka času, kdy člověk nalezne odvalu překonat svědomí a zasadí technicky dostupné klonované, "roztržené" lidské zárodky do životů zástupných matek.

2. Klonování, co je na něm nové?

Klonovací postup ovečky Dolly sebou přinesl podstatný vědecký rozvoj. V minulosti veškeré klonování používalo nerozlišené, nerozrůzněné a nespecializované zárodečné embryonální buňky, z nichž následný růst organismu počíná. Jak jednotlivé buňky rostou a vyvíjejí se, začínají se rozrůžňovat a specializovat. Oční buňky vytvářejí oči, jaterní buňky vytvářejí játra, nervové nervy atd. Každá tato specializovaná buňka v sobě zahrnuje kompletní genetickou mapu, DNA celého organismu, jehož je jen malou součástí. Každá buňka Jose-

fa Nováka, ať oční, jaterní nebo nervová obsahuje kompletní genetický kód Josefa Nováka. Biologický jev buněčné rozlišitelnosti se zdál být nepřekonatelnou překážkou klonování z buňky dospělého jedince. Proto někteří biologové tvrdili, že klonování je proveditelné jen ze zárodečných, ještě nediferencovaných, nerozlišených buněk; a zůstane neproveditelné z diferencovaných rozlišených buněk dospělého jedince.

Biolog Neal First z Wisconsinské university komentoval narození ovečky Dolly takto: '*Co je nové, není klonování savců. Nové je klonování z buněk, které nejsou embryonální.*' Jinými slovy, klonův "jako-rodíč" nyní může být plně vyvinutý dospělý savec místo nerozrůzněného embrya. Z praktického hlediska to znamená, že klonování již nebude "koupě zajíce v pytli", protože nikdo předem neví v co dorostou totožní jednotlivci pocházející z jednoho rozděleného zárodku. Tento skutečný vědecký pokrok však v sobě nese, jako ostatně každá znalost, ohromná rizika.

Ovečka Dolly měla potenciálně mnoho sourozenců. Výzkumníci tento nový postup opakovali 277 krát. Pouze 29 embryí z celkové počtu přežilo šest dní, což je "stáří", kdy embryo může být implantováno do náhradní ovčí matky. Z těchto 29 implantovaných embryí, dorostla pouze Dolly v ovčím lůně až k normálnímu porodu. Statistická úspěšnost je tedy necelé půl procento. Jistě, zkušenosti a znalosti porostou a pravděpodobnost donošení klonovaného embrya se bude zvyšovat.

3. Klonování, jsi to další "ty"?

Co, nebo kdo je klon? Kdybychom klonováním zkopírovali Josefa Nováka, nebude to Josef Novák, ačkoliv bude tělesnou kopií Josefa Nováka. Kopie není totožnost. Takový člověk by byl jen časově pozděně identické jednovaječné dvojče. "Klonovaný člověk" by měl svoji individualitu a osobnost. Klonování nepředstavuje žádné tajemno, nebo tvorbu nového života. Ovečka Dolly byla narozena jako první bez biologického

otce, ale úplně stejně se mohli narodit beránek bez biologické matky, protože náhradní matka není biologická matka, ale "jen" dokonalý inkubátor. Každý klon má biologického otce i matku ve svém identickém dvojčeti z něhož byl kopírován. Klonování je tedy umělý způsob jenž produkuje časově "opožděné" identické dvojče a identická dvojčata tak velkou vzácností v přirozeném chodu věci nejsou. Klonování je určitá imitace přirozeného pohlavního procesu rozmnožování jenž stvořil Bůh. V každém případě jde o bezpohlavní rozmnožování z buněk dospělých jedinců.

Všechny představy o vylepšení lidských vlastností následkem výběrového klonování buněk "dokonalejších lidí" jsou marné utopie. Z hříšného člověka se dá okopírovat jenom hříšné dvojče, ze smrtelníka jenom smrtelník. Přeceňování biotechnologie může navodit falešnou naději spásy lidstva a světa bez Kristova kříže.

Za zmínku stojí skutečnost, že Bůh stvořil Evu z buněk nebo buňky Adamova žebra také bezpohlavně. Eva však nebyla klon, nebyla ani identické dvojče, protože Bůh "preprogramoval" Adamův genetický kód na ženu. Muž má všechny chromozómy, které má žena, ale žena nemá ten (Y), který má muž. Mužské spermie jsou dvojího druhu - mužské a ženské. Muž tedy bezděčně určuje pohlaví dítěte. Žena je z muže! Eva sice zůstala kostí Adamovy kosti, žebrem jeho žebra, ale pohlavně se stala protějším mužem. Tato skutečnost potvrzuje, že Genesis 2.21-24 je geneticky nenapadnutelná.

♦ Muž ... je obrazem a odleskem slávy Boží, kdežto žena je odleskem slávy mužovy. Vždyť muž není z ženy, nýbrž žena z muže. (1. Korintským 11:7)

Ženské vajíčko, pokud se týká pohlaví budoucího dítěte, je neutrální. Každá mužská buňka obsahuje chromozóm Y, každé ženské buňce chybí. Podle tohoto klíče můžeme bezpečně identifikovat zda buňka pochází z muže nebo z ženy.

B. Klonování a desatero.

Boží slovo musí být jediným standardem podle něhož křesťané určují všechna etická pravidla. Buď člověk přijme Boží zákon, nebo si vytvoří svůj zákon. Jiná možnost není. Křesťan by neměl zůstat v otázce klonování neutrální, protože Boží zákon nemíčí. Proto bychom měli spoléhat jen na Boží slovo a Jeho zákon jestliže máme posoudit otázku klonování.

♦ *Světlem pro mé nohy je tvé slovo, osvěcuje moji stezku.*

Zákon nás stále zavazuje:

♦ *Ti, kteří opouštějí Zákon (desatero), vychvalují svévolníka, ale ti, kteří jej zachovávají, se jím stavějí na odpor. (Přísloví 28:4)*

Z toho všeho vyplývá, že i když posuzujeme vysoce technické a vědecké otázky, nemůžeme se spoléhat sami na sebe, na lidskou etiku, nýbrž se musíme spoléhat na Boží slovo, které mimo jiné říká:

♦ *Kdo spoléhá na svůj rozum, je hlupák, ale kdo žije moudře, (tj. bohabojně) unikne zlému. (Přísloví 28:26)*

1. Klonování a šesté přikázání.

Zákon je obsažen v Desateru přikázání. Přikázání jsou tradičně rozdělena na dvě skupiny. První kamenná deska obsahovala 1. až 4. přikázání, což jsou povinnosti vůči Bohu. Druhá deska obsahuje 5. až 6. přikázání, což jsou povinnosti vůči bližnímu člověku. Po- nechme stranou vztah klonování a povinností vůči Bohu - první desky a pojďme přímo k závažnému porušení šestého přikázání, které patří do druhé kategorie. Porušení šestého přikázání - Nezabiješ (správně přeloženo nezavraždíš) - je zúčastněno v klonovacím postupu, který byl použit v procesu, aby přišla na svět ovečka Dolly. Zatím jde jenom o ovce, ale pokusy s klonováním lidí probíhají od roku 1993.

V případě Dolly byla DNA z dospělého savce transplantována do jedné buňky z ovčíchho vajíčka. Dvěstě sedmedesát sedm jakoby "nových" buněk bylo bičováno elektrickým proudem,

aby se podnítl jejich růst dělením. Ve 29 případech buňka skutečně "počala" růst, ale až na jednu, každá uhynula. Tento postup má tedy ještě daleko k dokonalosti. Nikdo nepochybuje, pokud se týče ovcí, že další pokusný výzkum zvýší poměr uhynulých buněk k počtu neuhynulých buněk. Další výzkum však jenom podtrhuje etickou nevhodnost klonování. Kdyby stejný postup jaký byl použit na ovci Dolly byl použit na lidech, potom by došlo k uhynutí 29 zárodků, jen aby jeden dozrál k normálnímu donošení. V buněčném zárodku je obsažen celý člověk. Nic se k němu geneticky nemusí přidávat. Jediné co přichází zvenčí je výživa a kyslík, jež nepřidávají nic co by ovlivnilo osobnost a vzhled budoucího jedince. Jestliže už jednou rostoucí buňka obsahuje úplnou DNA, tak to není něco co bude mít teprve v budoucnosti život, není to pouze biologická tkáň, ale je to život sám. Nepřirozené početí a možná ztráta zárodku lidského života následkem obcházení přirozeného procesu, ve jménu vědeckého pokroku, porušuje šesté Boží přikázání zakazující zničení lidského života. Z tohoto důvodu, jakékoliv experimentování s klonováním lidí by mělo zůstat mravně a eticky nepřipustné. Jakýkoliv vědecký "pokrok", který vyžaduje nebo dovoluje vědomé usmrcování života, není pokrok ale zlo.

2. Klonování a sedmé přikázání.

Sedmé přikázání - *Nesesmilníš* - je povšečně chápáno tak, že zakazuje sexuální vztahy, které jsou Bohem přímo jmenovány. Ty zahrnují nevěru, smilstvo, homosexualitu a krvesmilství. Důsledky tohoto přikázání přesahují Bohem zakázané sexuální praktiky. Toto přikázání sexuální alternativy různých životních stylů nejen zakazuje, ale současně pamatuje na ochranu Bohem ustanovené instituci, totiž manželství jehož mravním i biologickým cílem je založit rodinu.

Myšlenka klonování vyjímá děti z biblicky definované rodiny, ale taková

lidé nejsou vyrobeni v laboratoři a nepřicházejí na svět jako dospělí. Proto i lidští kloni budou potřebovat mateřskou a rodinnou lásku jako každý člověk, ale je nepravděpodobné, že budou děti v takové rodině vedeny ke zbožnosti.

Zvrácenost klonování vězí mimo jiné v tom, že děti mohou být úplně vyjmuty z rodinného prostředí, případně i společnosti, bez základních lidských práv a norem. Je málo pravděpodobné, že by metoda klonování byla používána pro jiné, než komerční účely.

Kloni nebudou nelidé. Dolly také není přízrak. Ovečka Dolly je normální ovce. Podobně, klonované děti, které se mohou objevit na scéně dříve než si myslíme, budou opravdoví lidé! Nebudou to roboti ani stroje. Tak jako původní genetický kód klonu Dolly pochází z normálního berana a ovce, tak i genetický kód budoucích lidských klonů bude pocházet z buněk normálních mužů a žen. Nebudou mít přímého otce a milující matku. Děloha surrogátní matky může být pronajata za měsíční nájemné, jako každé jiné místo, nebo zařízení. Náhradní "matka" takto donošené dítě odevzdá dál. Z takto narozeného dítěte se může stát zboží, případně během různého stupně vývoje může sloužit takto získaný genetický materiál pro další pokusy a manipulaci. Klonování učiní z člověka materiál - komoditu sklizně lidských orgánů a tkání, které zatím získává lékařství beztravně z tělíček zabitých - potracených dětí. Bůh propůjčuje děti rodině, tj. sexuálně věrným manželům, jednomu člověku - muži a ženě:

◆ *Což on neučinil člověka jednoho a nedal mu částku ducha? Oč má ten jeden usilovat? O Boží potomstvo. Strážte svého ducha, nikdo ať se nezachová věrolomně k ženě svého mládí. (Malachiáš 2:15)*

I kdyby klonování bylo přísně uzavřeno jen do rodinného kruhu, potom vyvstává otázka, zda matka bude inkubátorem vlastního dvojčete sestry (bratra, otce, atd.). Může být matka biologič-

kým "otcem" i "matkou" své identické sestře, nebo bude otec biologickou "matkou" i "otcem" svému identickému bratrovi...? A co otázka biologického "krvesmilství"? Tím by bylo porušeno sedmé přikázání.

Již jsme řekli, že klonování je bezpohlavní množení, které obchází pohlavní styk manželů. Pohlavní styk manželů byl ale Bohem ustanoven a podpořen požehnáním:

◆ *Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. A Bůh jim požehnal a řekl jim: "Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe." (Genesis 1:27-28)*

Bezpohlavní rozmnožování je v Božích očích nepřipustné. Biologové v bílém pláští nemají Boží mandát, aby množili nepohlavně lidstvo. V této fázi výzkum klonování zabíjí člověka - Boží obraz, již v zárodku. Bůh tuto možnost eliminoval hned od začátku stvoření lidstva:

◆ *A řekl: "Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo"; takže již nejsou dva, ale jeden. A proto co Bůh spojil, člověk nerozlučuje!" (Matouš 19:5-6)*

Bible, jmenovitě 10. přikázání, jasně učí, že rodina je primární správce majetku a dětí. Obojí spadá pod Boží autoritu. Každý zdravý stát by měl na prvním místě ochraňovat základní cihlu společnosti - rodinu. Zdravá rodina, to jsou zdravé byty, domy, ulice, města, okresy, kraje - prostě rozkvetlá společnost. Rozvrácená nebo narušená struktura rodiny signalizuje degeneraci státu a degradaci člověka.

Na závěr bychom měli říci, abychom nebyli příliš znepokojeni možnostmi klonování. Bůh je svrchovaný vládce králů této země. Bůh ovládá každou laboratoř a každého vědce. Bez jeho svolení nikomu nespadne ani vlas z hlavy. Bez Jeho svolení by žádný

výzkumník nemohl ani bádát. Každý okamžik historie je součástí Božího plánu; my jsme plně zodpovědní za svoje zvrácené motivy, které Jeho svatý plán uskutečňují a naplňují. Případně narození kloni jsou Boží, v žádném případě lidská stvoření. Netrapme se spekulacemi o motivech člověka a jeho touhy ovládnout bezpohlavní množení člověka. Nenechme se vyvést z míry ovečkou Dolly; pasme ovečky, které se obracejí ke Kristu, svému Spasiteli. Pasma se Boží stravou, budme Jeho, konzultujme vše s Jeho Písmem a podle toho se řidme.

- pst -

KOKTEJL

Někdo občas, někdo často, každopádně skoro každý někdy podlehne chuti poznávat cizí země, kultury a národy. V tom případě zpravidla vycestujeme a v cizině se stáváme cizinci. Hlavy míváme plné tolerance ke všem lidem světa, plné přesvědčení, že se budeme kamarádit s každým, ať má barvu kůže jakou chce. Jsme přece lidé civilizovaní a bez předsudků. Jenomže každá mince má dvě strany a i naše donedávna uzavřená země se pomalu plní návštěvníky. Těmi, kteří jsou tu na dovolené, západními studenty, novináři, obchodníky. Chtě nechtě se stáváme hostiteli a právě v té chvíli jde veškerá naše tolerance k šípku. Magazin Koktejl hostil v červnu dvě novinářky z Tchajwanu. Když odjížděly, zdvořile kývaly hlavami, že ano, že se jim tu velmi líbilo. Jenom já teď trnu, co o nás napíší. Měla jsem totiž možnost podívat se na českou pohostinnost očima dvou inteligentních žen, které vypadaly z pohledu českých lidí trochu jako Vietnamky. První šok přišel, když jedna z nich musela zůstat přes noc v liberecké nemocnici. Událo se zhruba toto:

V půl jedné v noci ji s pomocí arogantního zřízence dopravujeme na pokoj. Nemocná po narkóze nemluví anglicky a tak nejprve já tlumočím její

40 ZÁPAS O DUŠI

přítelkyni a pak přítelkyně překládá do čínštiny. Sestra se neobjevuje. Nemocná prosí ještě o jednu deku. Druhý zřízenec huláká do nočního ticha "co to tady máš, vole?" Sestra se neobjevuje. Ostatní nemocní dělají otrávené ksichty. Vysvětlujeme nemocné, že opravdu nevíme, co se s ní bude dít. Sestra se objevuje: "Co tady řvete, kde si myslíte, že jste!?" Sestra odchází, nemocná prosí o menstruační vložky. Plížím se do sesterny a prosím o hygienické pomůcky pro pacientku, která si pobyt hraří sama a v hotovosti. "Vy jste se snad zbláznila, kdo nám to zaplatí?" vzplane sestra a milostivě slíbí, že jí jednu (!) vložku na ráno přichystá. Ráno na nočním stolku nacházím gázu. Když odcházíme z nemocnice, zaražené Tchajwanky se mě ptají, proč byli všichni naštvaní.

Druhý den jsme šli do směnárny. Change office, stálo tam hrdě. Když si novinářka chtěla vyměnit své americké dolary, slečna za přepážkou vyocenila zuby a prskla na ní: "Česky!" Provedla jsem transakci sama a upozornila jsem dámu, že ve směnárně by občas mohla očekávat nějakého zahraničního návštěvníka. Směnárnice mě se světáckým úsměvem člověka, pro nějž Asie znamená Vietnam, ujistila, že "ona paní umí určitě moc dobře česky". A tak to šlo dál, přes ty méně důležité lidičky až k těm nejdůležitějším, sedícím na Ministerstvu zahraničního obchodu. Domluvenou návštěvu u odborníka na Tchajwan považovaly obě novinářky za vrchol své práce v Čechách. Po "přivítání" anglicky mluvící "odborník" oznámil mně, že "jestli chtějí nějaký fotky tak to teda nebude". Poté zakázal nahrávání na diktafon, což se ukázalo jako nepodstatný problém, protože jim téměř nic neřekl. Nakonec je ujistil, že nemá rád novináře.

Při svém líčení jsem pominula řadu drobných xenofobních projevů a přiznávám se, že jsem záměrně vynechala všechny ty, kteří se k cizinkám zachovali krásně. Spadly mi totiž růžové brýle, kterými jsem hleděla na obyvatele naší

opravdu maličké země. A proto vás prosím, milí čtenáři, až budete listovat našim magazinem a cestovat po všech těch nádherných cizokrajných zemích, uvědomte si, že do té pestrobarevné směsice patří i Česká republika. A že rozšířit si duševní obzory neznamena jenom vycestovat, ale také otevřít své srdce těm, kteří přijeli poznat nás.

S úctou a přáním jenom hezkých zážitků na vašich cestách

- Jana Patková, KOKTEJL, září 1997 -

Nemohu jinak, než dodat pár poznámek z vlastních turistických zkušeností z Tchajwanu. První, co si našinec uvědomí, většinou poprvé v životě, jak se odlišujeme od domácích obyvatel. Bílou tvář zahlédnete jen v halách mezinárodních hotelů.

Obyčejné první zkušenosti v nové zemi patří mezi kritické a nejdražší minuty pobytu. Dostane-li se například turista do rukou taxikářů u nás, je obvykle postaráno o kapesné i o zážitky. Na Tchajwanu je zcela jiná situace.

Přestože jsme se neuměli orientovat mezi čínskými znaky a čínsky neumíme říci kromě děkuji nic víc, nikdy jsme nepotkali neochotného člověka. Místo kam jsme se chtěli dostat jsme měli napsáno nějakým laskavým Tchajwanem na kartičce. Taxikáři nás nikdy nevozili horem dolem jen proto, že jsme bílé tváře a nevíme kde jsme.

Při druhé návštěvě už byla situace jednodušší, protože jsme mohli mezi čínskými znaky vidět i latinku. Vždy jsme byli zcela "na pospas" domácím, ale ani jednou, na první ani druhé návštěvě, nás nikdo neokradl a nemáme jedinou negativní zkušenost.

Tchajwan je jedna z mála zemí, kde nikdo nenatahuje ruce, nepronásleduje turisty, kde nikdo neočekává spropitné a drobné vrací do poslední mince i taxikář. Obdivovali jsme spořádanost a čestnost na každém kroku. Dokonce, tresty za okrádání cizinců jsou prý dvojnásobné. Zdá se, že obyvatelé si váží sami sebe i svých návštěvníků.

Turistické a obchodní služby jsou dobře organizované. Žádné zbytečné čekání, zdržování, papírování či přehrabávání zavazadel. Při druhé návštěvě jsme už věděli, že na autobusových zastávkách se dohodnou cestující, kterým směrem jedou a pokud mají namířeno stejným směrem alespoň část cesty, nastoupí do jednoho taxíku a o jízdné se podělí. Je to nejen levnější, ale také mnohem rychlejší.

Vlaky jsou čisté, pohodlné, s klimatizací a stálou obsluhou co se jídla a pití týká. Během tříhodinové cesty prošli uklížeči vlakem několikrát a uklidili každý kalíšek či papírek. Prošli jsme tržnice, navštívili muzea a paláce, viděli desítky chrámů, podívali se do obchodních domů a všude bylo co vidět.

Přijede-li na Tchajwan podnikatel, nemusí běhat, shánět informace cestě-žováním státních úředníků. V Tchajpeji je permanentně otevřen veletrh výrobců. V mnohapatrové budově najdete kanceláře a prodejní zástupce celé řady obchodních firem a výrobců. Tam vystavují a nabízejí své poslední výrobky stovky vystavovatelů. Veškeré formality a objednávky můžete vyřídit na místě. A oči nám skutečně přecházely. Stovky výrobců, tisíce vzorků a nevýslovná úslužnost a vstřícnost.

A smysl pro podnikání? Uvedu příklad. Potřebovali jsme zásobník metrického formátu A4 pro laserovou tiskárnu NEC. Nebyla k sehnání v USA, v Mnichově, ani Londýně. V Jakartě by nám ji z Japonska objednali, ale trvalo to by to dva týdny a tolik času jsme neměli. Pak jsme zvedli telefon v Tchajpeji. "Ano, zrovna tu jeden mám". Když jsme přijeli na místo, onen obchodník jednoduše vyndal zásobník ze své tiskárny, prodal nám ho za cenu s odpovídající obchodní přírůzkou a objednal si nový. On nespěchal a my jsme byli spokojeni a udiveni. Jestliže zákazník něco potřebuje, a není to na skladu, okamžitě vás usadí a podávají čaj. Do dvaceti minut potřebné zboží kdesi seženou. Mají své kontakty...

Tchajwanské srovnávání v nás zanechalo smíšené pocity. V době, kdy u nás probíhaly komunistické námluvy, usazovali se na Formóze rebelující Mandarini, utlačovaní obchodníci, kmenové menší Hakka a obyvatelé, kteří prošli před komunistickou zlovůlí. Podobně jako my, i oni sotva lapali po dechu v blízkosti velkého bratra. Na rozdíl od nás, Tchajwanci si zachovali tvář, důstojnost i nezávislost. V roce 1949 jsme měli na startovací čáře nezanebatelný náskok. Dnes se nám ekonomicky vzdálili natolik, že i kdyby nám teď běželi naproti, budeme se stále vzdalovat.

V duchu jsme si říkali, co může celá Evropa s Asií v zádech nabídnout světovému trhu? Nevím. Nevím, co si říkaly ony dvě novinářky, ale určitě odjížděly s pevným rozhodnutím, že srdce Evropy je dýchavičné, nevraživé a nemocné.

Pokud se budeme na partnery z Asie a jiné národy dívat jako na rákosníky, nebude nikdy naše země obchodním partnerem, ale jen skanzenem postkomunistických domorodců.

Závěrem. Jednou se nás mezi křesťany kdosi zeptal, proč Bůh žehná asijským zemím, vždyť jsou to země, kde převládá buddhismus, taoismus, přes různá lidová náboženství? Odpověděli jsme, že v zemích Asijských tygrů, jak víme z osobní zkušenosti, existuje pevná rodina. Na Tchajvanu můžete zcela běžně vidět, jak dospělý syn vede za podpaží svého starého otce a za ruku svého malého syna. Většinu podnikání představují rodinné firmy. Staří rodiče pečují o vnuky, zatímco jejich děti se starají o finanční zabezpečení tří generací. Kdo může, podle svých schopností a možností, přiloží ruku k dílu a pomáhá. Večer jsme si chodili do ulic kupovat báječné knedlíky. Na co jsme prstem ukázali, nám do sáčku dávala a podávala mentálně retardovaná dívka. Platili jsme rodičům. Pokud národ dodržuje alespoň jedno z Božích přikázání, má nejen lepší společnost, ale i hospodářství. -kas-

DOPISY

Dnes jsme byli poprvé navštívit bratry vězně ve Valdicích. Je to od nás 300 km. Jel jsem s manželkou a dvěma bratry. K návštěvě jsme museli mít zvláštní povolení. Také pro balík s pěti kilogramy potravin musí být povolení, jen do jednoho kilogramu to jde bez povolení. Při návštěvě jsme nesměli mít svačinu, léky, ani fotoaparát.

Prošli jsme 13 dveřmi, z čehož 6 bylo uzamčených, s mřížemi. Když jsme přišli k poslednímu okénku, abychom dostali číslo stolu, řekla ta paní: "Aha, to jsou ti svatí". Řekl jsem si, to je hezká nadávka pro naše bratry. Teprve potom jsme se setkali s našimi obrácenými vězni, se Sašou M., Leošem T. a Jardou B. V tomto pořadí jim zbývá k propuštění 10, 15, 2,5 roků.

Popsat celé setkání, vitání, rozhovory není snadné. Viděli jsme se poprvé, přesto to byl jedinečný a nádherný zážitek. Viděli jsme zázrak proměny, kterou činí Pán. Když jsem vše tlumočil ve shromáždění, nebyl jsem schopen potlačit své pohnutí.

Pán dal bratřím milost v dobrém a moudrém vychovateli. Když jsem sondoval jeho názory na bratry, získal jsem ty nejlepší reference. Pan major J. řekl: "Na ty tři je spolehnutí, nebojím se o ně, ti na svobodě obstojí" a to mě velmi potěšilo. Také mne povzbudil k častější návštěvě, má je prokouknuté a řekl: "Celý měsíc z toho budou žít, ... přijďte znovu". Navštěvují je také bratři a sestry z AC. Podle mne to jsou upřímní lidé.

Strávil jsem s panem majorem asi tři čtvrtě hodiny, vydal mu svědectví a oklasifikoval jej jako "přítele publikánů a hříšníků". Pán Ježíš mu tu číši vody, kterou podává bližnímu, jistě nezapomene.

-J.K. dopis č. 1469-

Svědectví:

Milý Pavle a Kláro!

Odpusťte mi toto důvěrné oslovení, ale cítím k Vám "něco víc", než k obyčejnému člověku. Tak dlouho se chys-

tám napsat a poděkovat za časopisy "Zápas o duši", dávají mi tolik rad do života, nové sily a chuti jít zase dál, i když ten život někdy hodně bolí. Nevím ani jak Vám všem poděkovat. Právě časopisy mně jasně ukázaly, jaká doopravdy jsem. Věřte, sama jsem se toho zhržila, strašně poznání. Ale od Vás přišla ta cesta ven, ven ze špiny, cesta, kterou může jít každý človíček, i ten největší ničema, cesta s velkým C, cesta, která vede domů, cesta k Bohu. Jsem vděčna Pánu Ježíši Kristu, že jsou mezi námi lidé jako vy, že to, co jste přijali od Pána, dáváte dál i za cenu velkého ponižení (ted' mám na mysli např. anonymy a ty chudáčky, kteří mají sami v sobě zmatek). Lidé neradi slyší pravdu, nedobře se poslouchá, že jsme hříšní, hodně to uráží - bolí a tak je pohodlnější žít po svém a hlavně denně naříkat: "Já chudinka, co všechno mám na starost, jak to všechno zvládnou"? Ale ten, kdo studuje Bibli, kdo hledá a prosí Pána o pomoc, ten určitě najde ten největší poklad na světě - Boží království. Je pravdou, že se nezbavíme o pravdu všeho trápení a bolesti, ale co je to vlastně Boží pokoj? Člověk zoufale hledá klid a pokoj, ale Boží pokoj vlastně není konec všem zmatkům na světě, Boží pokoj je pokoj uprostřed zmatků. Naše neschopnost plně pochopit Boha by nás neměla tolik překvapovat. Mně Pán vždy nahradí to, co mi schází. Často něco vezme, aby mohl dát něco většího, lepšího. Přála bych tolika lidem tu LÁSKU, sílu, moudrost, slitování, Milost, kterou denně dostávám od Pána a mám chuť zavolat do světa: "Lidičky, zastavte se, aspoň na okamžik, v každém srdíčku je místo pro Pána, dejte mu prosím vás srdce celé, zemřel za vás (i za mě) a nechtějte, aby to Jeho utrpení a smrt, ale i láska ke všem lidem, byla nadarmo! Váš život je opravdu jako koberec, který vidíme pouze z rubu, ale pokud nedojdeme na hranici smrti, vidíme náš životní koberec jenom z rubové strany. Ale potom na světle věčnosti se nám objeví z lícové strany a

máme před sebou celek, který má hluboký smysl. Není nutně se trápit a dělat si zbytečné starosti, všechno musíme vložit na NĚJ, protože Mu na nás opravdu záleží. Slzy, trápení, to jsou jen oklisky k Božimu cíli.

Život, který jsem žila, byl opravdu horor, trápila jsem rodiče, nakonec to odnesl manžel a mě tři děti. Měla jsem tolik problémů (ale když se dívám dnes zpátky, ty problémy tam nebyly), že jsem všechno řešila tím nejhorším - alkohol, prášky. Vůbec jsem nevnímala svět, často jsem to přehnal a tak prospala i týden v kuse bez probuzení. Tolikrát mohla přijít smrt... Nevím proč a jak se to najednou všechno stalo, ale někdo mě pomalu zvedal, podpíral mě, protože nebylo možné ani stát, někdo mě učil dělat první kroky, ten NĚKDO nechtěl, abych zemřela, měl mě rád a záleželo mu na mně. (Rodina, rodiče, přátelé mě opustili). Byla tu ještě rodina Dobiášova, báječná rodina - a právě tam mě ten NĚKDO poslal. Děkuji Pánu za tuto Boží rodinu, kam mohu kdykoliv přijít, je mi s nimi nádherně.

Jsem ráda že jsem Vám to konečně mohla napsat, moc mi na tom záleží, kéž by to mohlo pomoci i ostatním lidem. Pán Ježíš Kristus má nesmírnou moc a tolik lásky k nám všem - a já ani nemám tak pěkná slova, kterými bych Mu mohla poděkovat.

(Děkuji Ti Pane za všechno, co jsi pro mě udělal a děláš dál, s Tebou jsem opravdu šťastna.) Bůh Vám žehnej.

E. D., č. 0178

P.S. Naše oči se otevrou, až když se zavřou.

Bůh sám sebe dokazuje

Kromě Bible čítám i křesťanskou literaturu. A v ní jsem už dvakrát našla otázku tohoto typu: Může Bůh stvořit balvan, který sám nezvedne? Může Bůh stvořit kulaté čtverečky?

Lidé, kteří kladou takové otázky vlastně chtějí dokázat, že existuje-li Bůh, není všemohoucí. I já jsem byla ateistka, ale na tak "geniální" myšlenky

jsem nepřišla. Nemyslím, že by to byla nějaká moje přednost, právě naopak, ve své nevěře jsem nedokázala ani to, abych o něčem takovém vůbec přemýšlela. A přec Bůh neodmítl moje bláznivé srdce a dal se mi poznat.

Proto chci pomoci oslovit i ty nevěřící, co kladou podobné otázky. Ne nechci odpovídat na otázky, to udělali stručně již schopnější než já. Jejich odpověď je, že jsou ty otázky nelogické.

Namísto toho bych začala také otázkou: K čemu by ten balvan a kulaté čtverečky sloužily těm, kteří se o jejich stvoření zajímali anebo jestli by mohli lidstvu k něčemu posloužit? Mají tito lidé na to odpověď? Ne, jistěže nemají.

I když se člověk tolik vzdálí od Boha, On je dobrý, miluje každého člověka a volá jej skrze svoje - Boží slovo:

Svévolník ať opustí svou cestu, muž propadlý ničemností svého úmyslu; nechť se vrátí k Hospodinu, sliťuje se nad ním, k Bohu našemu, vždyť odpouští mnoho. (Izajáš, 55:7)

Jak se obrátit k Bohu? Právě tak jak Boží slovo říká: opustit svou cestu a své myšlenky. Místo toho soustředit svoji pozornost na bezprostřední stav kolem nás. Uvidíme, co naší pozornosti tak lehce a velmi často unikne - že všechno, co Bůh stvořil, má svoji funkci, svůj účel, svůj cíl. Má ho i ten nejobyčejnější prach na zemi, protože z něho Bůh stvořil člověka a když člověk zemře, znovu se jeho tělo v prach promění. Nejdříve však vidíme, jak nás Bůh předivně utvořil. Zamysleme se je nad svými smysly. Je jich pět a vnímáme jimi venkovní svět okolo nás, všechno Boží stvoření.

1. Zrakem: vidíme hvězdné nebe, modrou oblohu, let ptáků pod oblohou, tvary a barvy květů, ovoce atd.

2. Sluchem: slyšíme šelest listí stromů, zpěv ptáčků, zpěv člověka, zvony kostela, hovor našich milých, našich bližních atd.

3. Čichem: vnímáme vůni květů, ozónu, jehlicí, ovoce, jídla atd.

4. Chutí: poznáme sladkost medu,

44 ZÁPAS O DUŠI

chuť každodenního chleba, ovoce, jídla atd.

5. Hmatem: dotýkáme se věcí, pohladíme dětátko, nějaké domácí zvířátko atd.

A když jsme u našich horních končetin, přesvědčili jsme se, že jsou právě tak dlouhé, jak je třeba a mají dostatek prstů a ohebných kloubů pro jakoukoliv práci, pro péči o své tělo. Nejsou ani velmi dlouhé ani moc krátké.

Copak se o toto všechno mohla postarat hmota?

Pán Bůh nejenže všechno nejprve stvořil smysluplně, ale tak stále koná a neustále koná, i tehdy, když trestá za hřích.

Vezměme si za příklad ten nejobsáhlejší a všeobecně známý trest - potopu světa. Když Bůh ze své spravedlnosti potrestal nenapravitelně hříšný svět potopou, současně vytvořil podmínky života na zemi pro svět, který počal od Noeho. Tentokrát máme na zřeteli jen ohromné zásoby energetických zdrojů v uhlí a v ropě, které vznikly právě následkem potopy na naší planetě rozkladem organických látek rostlinného a živočišného původu, pod zemí bez přístupu vzduchu. Lidé je už staletí dolují z nitra země pro své potřeby. Jak bychom žili bez těchto pramenů tepla ostatní energie? Kromě toho lidé mají hmatatelný důkaz, že tato potopa byla. Na to už věda přišla, že se to stalo velmi rychle a ne postupným procesem milionů nebo miliard let, jak předpokládají ti, kteří popírají existenci Boží.

Pán Bůh ve své všemohoucnosti a dokonalosti nestvořil ten balvan ani ty kulaté čtverečky, protože to člověk vůbec nepotřebuje. Učinil něco zcela jiného. Skutkem své lásky, tam na Golgotě vlastní oběti přinesl spasení pro hříšníky od věčného zahynutí. A právě to je to nejdůležitější, co člověk nutně potřebuje, aby měl věčný život skrze Pána Ježíše Krista, a to každý hříšník, který Jej přijme za svého spasitele.

Vše, co Bůh stvořil a co koná je smysluplné. Nestvořil a nekoná nic

zbytečně, protože je dokonalý. Takový je náš Stvořitel:

◆ **...Hle, Bůh je vyvýšený nad naše poznání, počet jeho let je nevyzpytatelný.** " (Job, 36:26)

Z. J. Dopis č. 0522,

Vážení manželé Steigerovi,

na letošní dovolené v Luhačovicích se mi dostaly do rukou, v tamní kapličce dvě čísla vašeho časopisu "Zápas o duši" a to 12/96 a 6/97. Jejich obsah mně velice zaujal. Po přečtení jsem je zapůjčila mým známým, kteří byli rovněž nadšeni. Chtěla bych Vás poprosit, pokud je to možné, o pravidelné zaslání tohoto časopisu, případně i o starší čísla. Rovněž bych si moc přála získat knihu "Zápas o duši", o níž čtenáři v čísle č. 12/96 píšu.

Jsem katolička. Základy víry mi dali rodiče. Dlouho jsem však žila vírou jen velice vlažně. K Bohu jsem se obracela jen v těžkých chvílích, ale málokdy jsem děkovala za to, když mne Bůh vyslyšel. V roce 1992, když jsem se zotavovala po vážné operaci, zhroutilo se po 28 letech i moje manželství. Tehdy v mém životě nastal zvrát. Díky Pánu Bohu žiji dnes úplně jinak. Víím, že On je ten, který nás nikdy nezradí, který nám dává sílu nést všechny kříže svého života. Díky za to, že dnes už dobře víím, že to co se nám zdá někdy těžké a zlé je vždy k něčemu dobré, neboť Pán zná naše cesty a vede všechny naše kroky.

Přeji Vám hodně zdraví. Ať se Vám daří nadále konat tak záslužnou práci, vždyť všechny tyto články jsou poučným, povzbuzením a posilou pro nás věřící a věřím i nevěřící lidi. Pán Bůh ať Vám žehná.

Zdraví Vás

- M. Nového Jičina, dopis č. 1053 -

Svědectví:

Z milosti Boží jsme s manželem uvěřili až v padesáti letech. Manžel byl bezvěrec a rodiče byli svědkové Jehovovi. Protože jejich viru nepříjal, v šestnácti letech jej vyhodili z domu. Já jsem

byla po mamince katolička, ale o Pánu Bohu a Pánu Ježíši Kristu jsem toho moc nevěděla. Maminčin bratr mi jako svatební dar věnoval Bibli. Celou dobu byla v knihovničce, aniž bych věděla že je to Slovo Boží a spása mé duše. Celá léta jsem věděla, že mému životu něco chybí. Strýček bydlel daleko a tak mi nikdo neřekl, že to, co mi chybí, mám na dosah ruky.

Čím jsem byla starší, tím to bylo se mnou horší, až jsem si nakonec sáhla na život. Manžel odešel na noční směnu a já snědla 50 diazepamů. Ale Boží ruka nade mnou bděla. V ten den poslali manžela domů, protože jeho kolega potřeboval vyměnit směnu a tak mě napůl mrtvou odvezli do nemocnice. Když jsem se probírala a zjistila, že žiji, rozedřela jsem si na zápěstí žíly. Tak mne našly sestry a ihned po ošetření mě nechali odvézt na psychiatrii v Opavě. Byla jsem na izolaci sedm měsíců. Pak jsem se tam vracela každý rok po dobu pěti let. Byla jsem na dně. Ani umřít ani žít. A tak jsem jeden večer klekla na kolena a řekla: "Pane Bože, Ty mě pořád zachraňuješ, ale já chci umřít. Tys mně dal život, tak mi ho vezmi, já už nechci žít." V tom momentě jsem pocítila, že umírám, že mi bylo vyhověno. Tělo jsem necítila, byla jsem tak lehoučká, žádné bolesti jsem necítila a věděla jsem, že umírám. Když jsem se podívala na ruce, viděla jsem, jak mi blednou, cítila jsem, jak mi z končetin odchází život, ale současně jsem viděla i svoji hříšnost, s níž se budu muset postavit před Boží soud. Viděla jsem se v pekle a hrůzou jsem se rozklepala. Volala jsem k Pánu Bohu, že nechci takto zemřít a jít do pekla. Ruce jsem měla až po lokty mrtvočně bílé a na nohy jsem se už nepostavila. Manžel se díval v obýváku na televizi a šel pro něco do kuchyně. Bylo po 21. hodině a tak mě našel na zemi plačící a volající: "Pane, neber mi život, já takhle nemohu odejít!" Pocítila jsem svoji hříšnost tak dokonale, jako bych jí měla zavěšenou na krku. Když jsem s prosbou volala k Pánu Bohu,

pocítila jsem, že mi opět vrací život. Mezitím manžel zavolal pohotovost a lékař mi píchl injekci na uklidnění. Po injekci jsem dostala takovou zimnici, že na mě manžel hodil peřinu a ještě mě přidržoval na lůžku, abych z něho nespadla.

Takhle začalo moje znovuzrození. Vyznala jsem před Pánem Bohem, že jsem hříšná duše, ať mne dál vede On životem. V následujících třech letech jsem nepustila Bibli z rukou. Mnoha věcem jsem ze začátku nerozuměla, ale vždy jsem se obrátila na Pána a On mi dal porozumět, hlavně ve Starém zákoně. Už jsem se nemodlíla naučené modlitby, ale prosila a děkovala jsem svými slovy. Cele jsem se odevzdala do Boží vůle. Bible svatá mě vyučovala, že musím přijmout Božího Syna za svého Spasitele a Vykupitele, který umíral i za mě hříchy na kříži. V modlitbách jsem prosila i za svého manžela, aby i on uvěřil a byl mi oporou. I v tom mně můj dobrý Spasitel vyslyšel. Když manžel viděl, jak jsem se změnila a co se mnou udělala víra a Slovo Boží, už jsem neklekala před Pánem sama, ale poklekal i manžel, modlili jsme se spolu, četli Bibli a spolu se nechali pokřtít dle Slova Božího: Kdo uvěří, ať se dá pokřtít ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého. Můj bratr je baptista, tak jsme i my v Ostravě začali chodit k nim do sboru. Sloužil právě nově nastupující bratr Stehlik po bratru Průšovi. Křest byl v Kroměříži a křtil nás bratr kazatel Jaroslav Pospíšil. A tak nám začal nový život. S pomocí Boží jsme přestali kouřit, pít a všichni naši bývalí přátelé se od nás distancovali, neboť nechtěli poslouchat, čeho my jsme byli pini. Už se neobjevovala flaška na stole a přestaly hody marného života. Nakoupila jsem spoustu Bibli a rozdala je se svědectvím celé rodině. Ještě mi z dřívějšíka zbyla jedna přítelkyně, tak jsem občas k ní zašla a vyprávěla o Pánu Ježíši, o Pánu Bohu, jak je dobrý, ale ona mě vyslechla a řekla: "Nemluv mi už o Bohu, mne to nezajímá, bavme se o něčem jiném." Ale já to

"něco jiného" jsem už pohřbila. Rozešly jsme se, neboť jsme si již nerozuměly.

To je příběh mého života. V Opavě jsem už nebyla a ani u psychiatra. Když mi poslal předvolání, řekla jsem mu, kdo je mým novým lékařem, pokýval hlavou, něco si do papíru napsal a deset let jsem jeho službu nepotřebovala. Díky Pánu Bohu a Ježíši Kristu jsem nový člověk, mám pokoj v duši a prožívám neskonalou vděčnost. Neziobte se, jaksi jsem se rozešla. Z očí mi tečou slzy, jak je namáhám. Nevím, jak dlouho mě můj dobrý Otec zachová zrak. Mám cukrovku, 2x denně si píchám inzulin, na srdce беру 11 tablet denně, ale co je to všechno proti slávě Boží? Tam už nebude bolesti, ani pláče a když rozmlouváme s manželem o smrti, mluvíme o ní jako o novém životě plném lásky a porozumění v Boží přítomnosti.

Manželé D., dopis č. 1081

Dopis č. 1280

TAJEMSTVÍ ŽIVOTA

Na naší Zemi i mimo ni je mnoho tajemství, která provokují lidskou zvědavost. Je pravdou, že mnohým tajemstvím se již v průběhu let přišlo na kloub. Přestala být tajemstvím a ukázalo se, že ve světle vědeckého poznání jde zcela o přirozené zákonitosti. V jiných případech se zase vědcům podařilo některá tajemství jen částečně podkryt, ale vlastní smysl zůstal dosud neobjasněn. Ještě dnes, téměř na sklonku 20. století, existuje celá řada jevů, které dosud nebyly objektivně prozkoumány, zůstávají tajemstvím. Pro tyto děje se vyslovují určité teorie, hypotézy (domněnky), které se obvykle publikují takovým způsobem, že to u lidí dělá dojem, jako by již žádná tajemství neexistovala, že vše je vědeckou cestou osvětleno.

Mezi taková tajemství, která jsou opředená hypotézami, patří problém života. Dosud se nikomu nepodařilo vymyslet způsob, jak život "vyrobit" uměle. Velkým tajemstvím je nejen vznik

života, ale i jeho nesmírná složitost. Mnohé již člověk pochopil a plně si uvědomuje, že stojí na jeho nejvyšší příčce. Přesto nevidí nebo nechce vidět stopy Stvořitele, a místo v něj věří v čirou náhodu a milióny let.

Dalším tajemstvím pro člověka je úžasná rozmanitost života. Jak rád by nejjeden vědec dokázal, že se jedno vyvinulo z druhého, ale ono to nejde. Jak je to možné? Kdo rozlouskne oríšek tohoto tajemství?

Tajemstvím jsou také pudy a schopnosti, které pozorujeme v živé přírodě. Jakým způsobem došly tyto instinkty živočichů k takové dokonalosti? Jak dokázaly živé organismy rozpoznávat při svém údajném vývoji, že jejich výkony nejsou dosud ideální, že je nutno je vylepšovat, dokud nenabudou optimálních hodnot? Jakým způsobem se určité morfologické změny zakotvily v genetickém materiálu, aby mohly být přenášeny z generace na generaci?

Dalším tajemstvím jsou i vynálezy v živé přírodě, které lze aplikovat jako předlohu pro moderní techniku. Kolik lidské námahy, propočtů a projektů se musí udělat, než se zrodí jeden vynález. Je k tomu nezbytná inteligence. A najednou "matka příroda" je vymýšlí hravě - jen prý k tomu potřebuje čas - a milióny vynálezů jsou na světě.

Mezi dosud neobjasněná tajemství patří také původ člověka. Jak rád by nejjeden vědec dokázal, že pochází ze zvířecích prapředků a vůbec z té jednobuněčné monéry, která vznikla sama od sebe. Co by za to dal, kdyby to mohl dokázat! Vymýšlí proto různé spekulace, objevily se dokonce i podvody, jen aby to vypadalo hodnověrně a nemusel uznat, že to zřejmě bylo úplně jinak, že člověk vyšel z Božích rukou.

Zvláštním tajemstvím je lidské tělo. Lékaři jej dokáží pitvat a určit příčinu úmrtí. Jeho anatomii se medicí a zdravotníci učí nazpaměť a při svém studiu žasnou nad složitostí, účelností a dokonalostí všech lidských orgánů. To všechno že vzniklo samo? Mozek, srdce,

smyslové vjemy? To vše je obrovské tajemství. Jak to lze pochopit?

Skutečnost, že život je ohrožen a zaniká, už pro člověka tajemství není, protože - po pravdě řečeno - nemá čisté svědomí. V současné době vynaládá maximální úsilí a obrovské náklady, aby pozdvihl to, co už je v troskách. Bořit - to je dílo okamžiku, to uměli i barbaři, ale budovat - to vyžaduje velkou námahu. Aby to boření bylo důkladné, vynalezl člověk zbraně, kterými by bylo možno celou naši Zemi zničit mnohokrát za sebou.

O tom všem vypráví kniha Blahoslava Balcara: "TAJEMSTVÍ ŽIVOTA". Je vázaná do tvrdých desek s rozměry 17 x 24 x 2 cm. Má 283 stran, 134 černobílých ilustrací a 16 stran s barevnými fotografiemi. V říjnu 1997 vyšlo její druhé vydání. Prodejní cena knihy je 198,- Kč. Kdo by měl o knihu zájem, bude mu zasláná poštou na náklady odesílatele, po předchozím zaplacení 200,- Kč na adresu:

Agentura KLAS, Píškova 1948,
155 00 Praha 5 - Lužiny.

BEZPEČNÉ DĚTI

Kriminalita se nevyhýbá ani dětem. Pro svou nezkušenost a fyzickou nezralost se snadno stávají obětí násilí. Jak rozeznat hrozící nebezpečí, jak se mu vyhnout? Má dítě proti dospělému šanci?

Video předvádí různé situace ohrožení dítěte a radí, jak jim nejlépe čelit, dává i návod k praktickému nácviku unikových chvatů sebeobran. Předkládá základní pravidla, která by rodiče a učitelé měli vstřípít školní míadeži v zájmu osobní bezpečnosti dětí.

Nadace Mezinárodní Potřeby,
Náchodská 131, 193 00 Praha 9

Cena 240 Kč; KB Praha 9, č.ú. 7441940227/0100, var. symbol 400

Všele doporučujeme rodičům i pro potřeby sborů a škol! Nabídněte kazetu k nezávaznému zhlédnutí a možnost objednávky. Tel.: 02/ 81 92 31 75

KKD - Daňové přiznání

Dříve než ukončíme rok 1997, chtěli bychom poděkovat všem dárcům za finanční podporu tiskového fondu. V zájmu co nejdřívejšího chodu (každá koruna dobrá) naší práce, prosíme všechny čtenáře, kteří potřebují potvrzení o výši daru pro daňové přiznání za rok 1997, napište nám svá jména na korespondenční lístek s poznámkou "Daně". Potvrzení odesíláme do konce ledna, pokud nesdělíte jiné instrukce. Ostatním pošleme pro vlastní kontrolu tiskopis vložený do dalšího, tedy běžnového čísla Zápasu o duši.

V říjnu bylo naše Občanské sdružení opětovně podrobeno kontrole finančního úřadu. Veškeré účetnictví a doklady byly shledány v naprostém pořádku. Tentokrát úředníci kontrolovali více než deset tisíc jednotlivých položek o darech za posledních pět let, aby zjistili, že nedochází k finančním únikům. Průměrný sponzorský dar je 300 Kč. V příštím čísle uvedeme statistické údaje a konečný stav hospodaření za rok 1997.

Těm, komu nebyl v minulosti dar uznán jako odpočitatelná položka, sdělujeme, že na základě ověření a vyjádření (zatím ústního) Ministerstva financí nárok máte. V případě potřeby můžeme doložit potřebný doklad.

PIEŠŤANY 1998?

Manželé Zavillovi se nabídlí, že pomohou, pokud bude zájem, zajistit organizačně asi týdenní pobyt přátel časopisu Zápas o duši. Dopoledne a večer by probíhalo biblické vyučování, tématické besedy a modlitby. Celé odpoledne by zůstalo volné pro osobní program.

V úvahu přicházejí dny mimo hlavní lázeňskou sezónu, v druhé polovině června nebo začátkem září. Pokud máte předběžný zájem o tento pobyt pište na adresu redakce v Říčanech.

Vaši Steigerovi

Připomínky a objednávky časopisu, kazet s pořady HCJB
- Dobrá novina, knihy "Zápas o duši" adresujte:

České země

HCJB - ZoD Distribuce
P. & K. Steiger
Box 77
251 01 Říčany u Prahy

Slovensko

HCJB - ZoD Distribúcia
M. & A. Zavilla
Jiráskova 165/10
916 01 Stará Turá

Dobrovolné příspěvky můžete poslat poukázkou "A"

Název účtu:

ZOD - HCJB World Radio

Číslo účtu:

Komerční banka Brno
96538-621/0100

Název účtu:

HCJB Rádiosieť ZOD Slovensko

Číslo účtu:

VUB Trenčín, exp. Stará Turá
49134-202/0200

Novinová zásilka
poštovné hrazeno
v hotovosti
u pošty
Velká Bíteš

WORLD
RADIO

HCJB - Dobrou novinu denně zachytíte z Ekvádora

RÁNO: v létě v 7:30, v zimě v 6:30, tj. 5:30 UTC: **9645 kHz - v pásmu 31 m.**

VEČER: v létě ve 20:30, v zimě v 19:30, tj. 18:30 UTC:
12 025 a 15 550 kHz v pásmu 25 a 19 m.

Český rozhlas Plzeň připravujeme každou sobotu 7:00 - 8:00 a 21:00 - 22:00
Velmi krátké vlny (VKV/FM): **106,7 105,3 103,4 102,4 100,8 95,8 91,0 MHz**

Proglas (Brno, Hostýn a Praděd) v sobotu od 6:30 do 8:00 (VKV):
107,5 90,6 a 93,3 MHz

ZÁPAS O DUŠI vydává nakladatelství A-ALEF, Bořivojova 29, Ostrava
Redaktoři Ing. Pavel a Klára Steigerovi, P.O. Box 77, 251 01 Říčany u Prahy
Jednatel Ing. Bohuslav Viček, U stadionu 379, 595 01 Velká Bíteš
Tisknou OSTRAVSKÉ TISKÁRNY, Novinářská 7, Ostrava 1
Vychází čtyřikrát do roka. **NEPRODEJNÉ!**

Podávání novinových zásilek povoleno:

Oblastní správou pošt Brno č.j. P/2 - 3121/94 ze dne 13.9.1994.